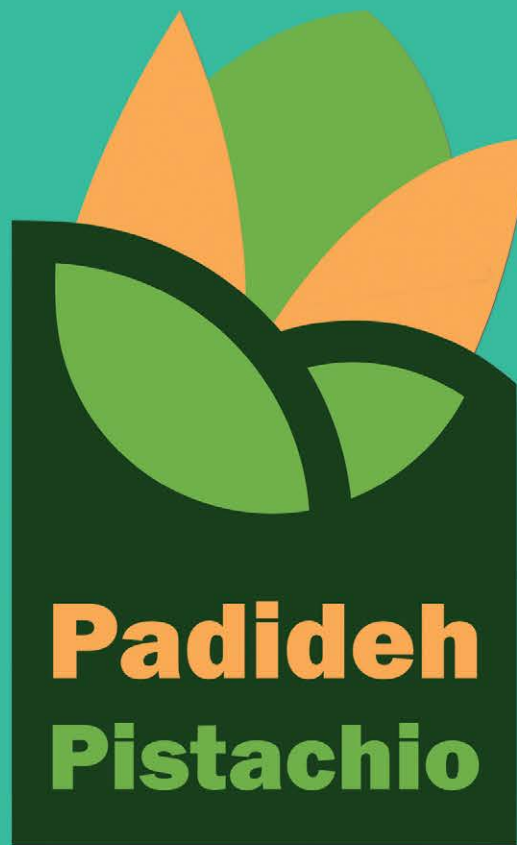

دنیای سبزه

ماهنامه انجمن پسته ایران
سال دوم - اردیبهشت ماه ۹۶ - شماره ۱۴

www.iran-pistachio.com

**We are grower, producer and exporter of
HIGH QUALITY IRANIAN PISTACHIO FOR
MANY YEARS**

Central Office : No.699, Imamreza Blvd, Sirjan, IRAN

Factory : 12th km Of Sirjan - Tehran Road, Sirjan IRAN

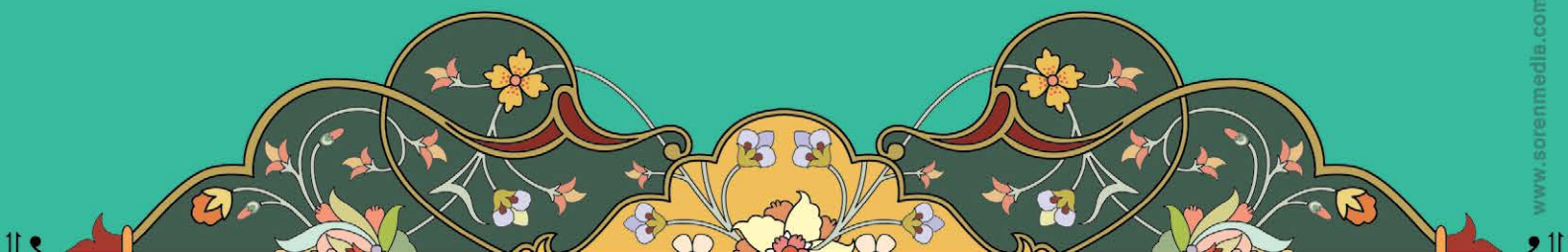
E-mail: info@iran-pistachio.com

Tell: 0098 - 34 - 42246593

skype ID : padideh.pistachio

OUR QUALITY , YOUR BENEFIT

انجمن نقطه ی همگرایی افکار

سید محمود ابطحی

رئیس هیأت مدیره انجمن پسته ایران

کارکرد دارد؛ اما در ایران با تعداد انبوه تولیدکنندگان مواجه هستیم و وضع کلاً متفاوت است. چه راهی برای حل این مشکل می توان یافت؟ دست روی دست بگذاریم و بازار را نادیده بگیریم؟ باید گفت قطعاً قدرت یک تشکل از حضور اعضا، هم افزایی و همدلی ایشان نشأت می گیرد. رسانه های مختلف از جمله ماهنامه این انجمن می تواند نقطه ی همگرایی افکار و اطلاعات ما و متعاقباً یافتن راه حل های منطقی باشد. امیدواریم سال پیش رو برای همه ی باغداران و تجار پر از موفقیت و برکت باشد. چنانچه به ما بپیوندید می توانیم گام هایی استوارتر در جهت اعتلای صنعت پسته ایران برداریم.

ساز تهیه و تدوین یک استراتژی و برنامه جامع، داشتن تشکلی قوی است. بازاریابی و تبلیغ و رایزنی با مسئولین سایر کشورها به دلایل مختلف مخارجی دارد که هیچ صادرکننده ای به تنهایی از عهده ی آن بر نمی آید. تجربه موفق ایالات متحده در این مورد شاهد خوبی است که هماهنگی در کار فروش پسته را لازم دیدند. ابتدا اتحادیه پسته کالیفرنیا را تشکیل دادند و قرار بر پرداخت حق عضویت اختیاری گذاشتند و چون این روش مخارج مربوطه را تأمین نکرد روی به تأسیس کمیسیون پسته کالیفرنیا نمودند که برابر قانون، اعضا باید اجباراً حق عضویت خود را بپردازند. چنین قانونی در آمریکا با تعداد محدود تولیدکنندگان

اولین ماهنامه ی انجمن پسته ایران در سال ۱۳۹۶ را پیش رو دارید. این در حالی است که طی ۸ سال گذشته ۱۲۴ مجلد از این ماهنامه به چاپ رسیده که عمدتاً محتوای آنها حول و حوش مسائل علمی باغبانی پسته، صادرات و وضع بازار، آب، نقطه نظرات اعضا و خبرهای مختلف از گوشه و کنار دنیا درباره این صنعت چرخیده است. از این طریق بستری برای مشترک نمودن ادبیات باغداران، کارشناسان و حتی تصمیم گیران دولتی جهت تعامل و هم افزایی بیشتر ایجاد شده است، تا شاید بتوانیم برخی مشکلات را بشناسیم و برای حل آنها تلاش کنیم. در میان خیل مشکلات صنعت پسته دو مشکل اساسی همچنان خودنمایی می کنند که همگان در این موارد اجماع نظر دارند.

اول: پس از رونقی که از اواسط قرن سیزدهم شمسی ایجاد شد، تجربیات موجود توسعه یافت و تجربه های جدید نیز از این نظر دور نماند، تا اینکه امکان استفاده از وسایل ماشینی در کشاورزی پسته، وضع و موقعیت های جدیدی پیش آورد. اما در واکنش به شرایط جدید، تجربیات در همان حد متوقف مانده و به صورت علمی در نیامدند. در این بین موسساتی متشکل از پژوهشگران و محققان به وجود آمد؛ اما نه اینها تجربه و علم را به شکلی که حلال مشکلات باشد در هم آمیختند و نه تولیدکنندگان به طور همه گیر تقاضای ارائه راه حل برای مشکلاتشان نمودند. زحمات پژوهشگران را نمی توان منکر شد، اما باید اعتراف کرد که اساس و اصول کار در باغ ها تقریباً همان است که از قدیم مرسوم بود. به عبارتی دیگر، یکی از مشکلات اصلی تولید پسته ایران این است که علم به فرهنگ تبدیل نشده است.

دوم: اگر هدف فروش درست را فروش به قیمت معقول و مداوم بدانیم، با پراکندگی صادرکنندگان که جزء طبیعت کار است نمی توان به این هدف رسید؛ مگر اینکه راهکار جامع و برنامه مشخصی در دست باشد. زمینه

ضرورت پیوستن و توسعه عضویت در تشکل‌ها

سید محمد ابراهیم علوی
دبیرکل انجمن پسته ایران

رقابتی بین‌المللی در طول سال‌های عمر خود علاوه بر فعالیت‌های داخلی به ویژه در زمینه آموزش، ترویج، مشاوره و تعادل بخشی به بازار پسته، نشر اخبار و اطلاعات مورد نیاز فعالان صنعت پسته، در قالب ایجاد وب‌سایت دو زبانه، انتشار مرتب ماهنامه و ...، تلاش‌های گسترده‌ای را برای معرفی، تبلیغ و ارتقا جایگاه پسته ایران در خارج از کشور داشته و دارد.

امیدواریم در سال جدید و در شرایط سخت رقابت در بازارهای بین‌المللی (با توجه به افزایش تولید پسته در جهان)، هر یک از اعضا و فعالان صنعت پسته ایران به مسئولیت خطیر اجتماعی در ماندگاری خود در انجمن و تلاش و تشویق هرچه بیشتر پیوستن فعالان صنعت پسته ایران به ما و تأمین منابع مالی داوطلبانه (بیش از حق عضویت سالانه مقرر در اساسنامه) اهتمام ورزند تا انجمن بتواند رسالت و وظایف مندرج در اساسنامه را به نحو شایسته و مورد رضایت و انتظار اعضا محترم و فعالان این صنعت انجام دهد.

کمتر با توسعه کیفی مناسب در مدیریت تشکل‌ها مواجه بوده ایم.

برای اینکه تشکل‌ها بتوانند نماینده منافع فعالان اقتصادی به ویژه بنگاه‌های کوچک و متوسط در برابر تصمیم‌گیران سیاسی باشند، باید نمایندگی بخش عمده‌ای از فعالان یک کسب و کار را داشته باشند. چرا که همیشه رهبران تشکل‌ها با این سوال از طرف حاکمیت کشورها مواجه اند که: «شما از طرف چه کسانی صحبت می‌کنید؟»

از طرف دیگر آگاه باشیم که شرط بقا و ماندگاری تشکل‌ها، داشتن منابع مالی پایدار، عملکرد و سازمان یک تشکل است، که هر سه عامل فوق منوط به مشارکت فعال اعضا در تشکل‌هاست. بدون شک میزان مشارکت و همراهی اعضا یک تشکل اقتصادی نماد قدرت، اعتبار و تأثیرگذاری آن تشکل بوده و نشان از اراده و خواست فعالان اقتصادی هر صنعت برای بهبود محیط کسب و کارشان است.

انجمن پسته ایران در دنیای بسیار

سال نو بر همه فعالان صنعت پسته ایران تبریک و تهنیت باد و سالی همراه با تندرستی و شادکامی برای همه زحمت‌کشان صنعت پسته و خشکبار ایران را از خدای بزرگ خواهانم.

بیش از یکصد سال از تشکل‌سازی به مفهوم مدرن آن در بین صاحبان کسب و کار می‌گذرد، اما شاید به دلیل فقدان ادبیات و دانش اداره این نوع سازمان‌ها،

اطلاعیه

قابل توجه اعضای محترم هیأت امنای انجمن پسته ایران

و راهکارهای تأمین منابع مالی و توسعه عضویت از موارد دستور جلسه هستند.

می‌شود. بررسی عملکرد سال ۱۳۹۵، طرح و بررسی برنامه و بودجه سال ۱۳۹۶

اولین جلسه هیأت امنای انجمن در تاریخ ۹۶/۲/۲۵ در اتاق بازرگانی کرمان برگزار

در نشست مشترک با پسته کاران گناباد مطرح شد:

ما به انجمن پسته اعتقاد داریم

ضعیف هستیم، ولی استعداد و خلاقیت برای افزایش امکانات وجود دارد. در ادامه فرهاد آگاه عضو هیأت مدیره انجمن در خصوص دیدگاه حاکم بر انجمن گفت: موسسین انجمن همیشه بر این اصل پایبند بوده اند که به هیچ وجه متکی به رانت دولتی نباشند. علیرغم اینکه این موقعیت وجود داشته، ولی عملاً تلاش این بوده که تفکر حاکم سمت و سوی اقتصاد آزاد داشته باشد. آگاه در خصوص تفاوت دیدگاه صنعت پسته با سایر صنایع افزود: از آنجایی که سرمایه گذاری در باغ پسته یک تصمیم ۵۰ یا ۶۰ ساله است، آن را با تمام محصولات دیگر متمایز می کند. بنابراین تصمیماتی که باغدار پسته می گیرد باید در یک افق طولانی مدت تعریف شود و نوع نگاه باغداران پسته با بخش دولتی حتی نسبت به سایر افراد در بخش خصوصی متفاوت است. به همین علت

وی در تأکید بر لزوم پیوستن به انجمن پسته ایران تصریح کرد: ما خواستار هم افزایی و همکاری با یکدیگر هستیم. چون به این شکل اعتقاد داریم، باید بتوانیم تعداد اعضای آن را افزایش دهیم. اما اشکالی که به مجموعه انجمن وارد است این است که افراد تصمیم گیر گرفتاری شخصی زیادی دارند و نمی توانند به همه کارها برسند و اجرائیات را پیگیری کنند. این کشاورز گنابادی در مورد دغدغه هایشان اینچنین توضیح داد: ما در منطقه مان برای پسته کاران کاری نکردیم و هزینه ای هم از آنها دریافت نکردیم. یکی از دغدغه های مهم کشاورزان، خرید کود و سم استاندارد و مناسب است. بهتر است این کار از طریق یک کانال فروش که از آن اطمینان داریم صورت گیرد. احسان در تشریح وضعیت مکانیزاسیون در کشور ادامه داد: از نظر مکانیزاسیون بسیار

جلسه مشترک انجمن پسته ایران با پسته کاران مناطق بیدخت و گناباد در تاریخ ۱۴ بهمن ماه ۹۵ در محل این انجمن برگزار شد. شایان ذکر است این گروه بنا به دعوتی که از ایشان در سفر خراسان انجمن پسته صورت گرفته بود و گزارش آن در ویژه نامه نوروز ۹۶ ذکر شد، از باغ های پسته استان کرمان بازدید کردند. در این جلسه آقایان احسان، موذنی، سلمانی، سلطانی و خدادادی از گناباد و آقایان فرهاد آگاه و محمدعلی انجم شعاع به نمایندگی از انجمن پسته ایران حضور داشتند. احسان از پسته کاران منطقه گناباد در مورد وضعیت اقتصادی و کشاورزی این منطقه گفت: گناباد از نظر اقتصادی شهر ضعیفی است. فقر و بی عدالتی و وضع بحرانی منابع آبی که همه ی ما با آن دست به گریبانیم کشاورزان را رنج می دهد.

است و هر ساله وزارت کشاورزی آمریکا برای تبلیغ این صنعت در چین و اروپا، بودجه ای در اختیار تشکل های صنفی صنعت پسته آمریکا می گذارد. ما به وزارت کشاورزی ایران نامه ای نوشتیم و آن ها را از این موضوع مطلع کردیم. فرهاد آگاه در خصوص وضعیت آجیل ها در دنیا گفت: مصرف مغز بادام در دنیا حدود بالای یک میلیون تن است. آمریکا و ایران روی هم ۶۰۰ هزار تن پسته دارند که معادل ۳۰۰ هزار تن مغز است، بنابراین به نظر می رسد هنوز پتانسیل زیادی برای افزایش مصرف پسته در دنیا وجود دارد. در پایان محمدعلی انجم شعاع عضو هیأت امنای انجمن پسته ایران در خصوص عضویت در انجمن و حیطة وظایف آن گفت: ما به اعضای پیوسته و وابسته نیاز داریم. بانیان انجمن هزینه های گزافی برای پا گرفتن این تشکل پرداخته اند. انجمن نمی تواند کود و سم خاصی را توصیه کند چون در حیطة وظایف آن نیست. بهترین راهکار انجمن در این زمینه، ایجاد بستری مناسب برای افزایش روابط و تبادل اندیشه ها و اطلاعات است.

آنها را به دنبال داشته در حالی که هزینه ی تمام شده ی تولید پسته ی ایران به مراتب بیشتر از آمریکا است. آگاه در توضیح عدم تناسب بین فعالیت های انجمن در عرصه ی بین المللی و تمکن مالی تصریح کرد: انجمن برای برنده شدن در پرونده حذف تعرفه گمرکی آمریکا نزدیک به ۸۰۰ هزار دلار منابع مالی نیاز داشت؛ بنابراین صرفاً به اتکا حق عضویت ها، امکان شرکت در این فرآیند را نداشت. سازمان توسعه تجارت در کشور برای همین گونه فعالیت ها تشکیل شده است. از سوی دیگر، طبق قانون برنامه پنجم، یک در هزار فروش کلیه ی صادرکنندگان پسته ی کشور برای حمایت از تشکل های صنفی شان به حساب اتاق ایران واریز می شود. اما هیچ یک از این سازمان ها کاری در این خصوص انجام نمی دهند. ما مدت هاست مشغول نامه نگاری با اتاق ایران هستیم تا بخشی از حق صنعت پسته را بگیریم. نمی توان با جیب خالی به مصاف رقیب آمریکایی رفت و آنطور که لازم است از منافع صنعت پسته ایران دفاع کرد. صنعت پسته آمریکا نسبت به ما از تمکن مالی بسیار بیشتری برخوردار

نگاه انجمن نسبت به منافع جمعی صنعت پسته طولانی مدت است. وی در خصوص پیشینه انجمن اذعان کرد: از پیش از انقلاب به دلیل فضای بسته ی سیاسی موجود، امکان ایجاد تشکل های صنفی مستقل در بخش خصوصی وجود نداشت. این موضوع پس از انقلاب نیز تا سال های اخیر ادامه پیدا کرده بود. اما با اصلاح قانون اتاق ایران و اضافه شدن بخش کشاورزی به آن، امکان ایجاد تشکل های صنفی کشاورزی زیر چتر اتاق ایران فراهم شد. عضو هیأت مدیره انجمن پسته ایران با بررسی وضعیت پسته آمریکا مطرح نمود: یکی از پر سود ترین سرمایه گذاری ها در ایالت کالیفرنیا آمریکا، باغ ربزی پسته بوده و طی چند سال اخیر احداث باغ چند برابر افزایش یافته است. برداشت متوسط محصول با توجه به ترویج پایه های جدید تقریباً به ۴ تن در هکتار رسیده است. امسال آمریکایی ها محصول بسیار زیادی داشته اند، بنابراین علت اصلی افت قیمت پسته، افزایش شدید تولید پسته ی آمریکا بود. این افزایش تولید، توان رقابت پذیری

مدیرفنی شرکت بایر در کمیته باغبانی انجمن مدعی شد:

کیفیت موونتو تغییری نداشته است

قاچاقی که وارد می شوند، نمی توان اظهار نظر کرد. سم ها قیمت جهانی ندارند و ارزش آنها براساس قدرت خرید کشاورز تعیین می شود.

اثرگذاری این سم در مناطق مختلف به دلیل تفاوت در جمعیت آفت، متفاوت گزارش شده است. هر چه جمعیت آفت را در اول فصل کاهش دهیم، در مبارزه با آن موفق تر خواهیم بود. امسال چون زمستان سردی نداشتیم، حشرات بالغ قابل مشاهده اند. در ابتدای فصل زمستان و بهار در صورتی که تعداد حشرات بالغ زیاد باشند، برای اینکه تعداد نسل را کم کنیم بهتر است از یک سم تماسی - گوارشی استفاده شود. خود ما مشکل را با سمپاشی های بی رویه افزایش دادیم. در اوایل اردیبهشت ماه اگر تخم زرد پسپیل پشت برگ دیده شود، توصیه می شود از یک تخم کش استفاده شود. اگر جمعیت پسپیل زیاد نباشد کشاورزان باید تا خرداد صبر نموده و در آن موقع فقط یک مرتبه از موونتو استفاده کنند.

این سم هیچ گونه تأثیری بر روی حشرات بالغ ندارد و جمعیت حشرات مفید را پایین نمی آورد. توصیه بایر برای موونتو برای تمام آفات فقط ابتدای آلودگی است؛ چون آن زمان حشرات بالغ نیستند که بخواهند تخم گذاری و ایجاد آلودگی کنند. هر سمی که استفاده می شود تعدادی از حشرات را از بین می برد و متعاقباً تعدادی فرار می کنند. پسپیل پسته خیلی زود مقاوم می شود و بهتر است بین استفاده از موونتو از سموم دیگری هم استفاده شود. در ایران متأسفانه به سیستم سمپاشی اهمیتی داده نمی شود و آموزش کامل داده نشده است. باید دو طرف درخت بطور یکنواخت پوشش داده شود. صابون به عنوان یک عامل کنترل کننده پسپیل بوده و بهتر است با موونتو مخلوط نشود، چون نیازی به افزودن هیچ ماده ای ندارد.

ما پارسال تداخل نسل زیادی داشتیم و هنوز راهکار مناسبی برای حل این مشکل نداریم. با این حال شرکت بایر با موسسه تحقیقات تهران برای تعیین تفاوت در پسپیل پسته قراردادی ۵ ساله بسته است و روندی طولانی در پیش رو دارد.

سم تولید شده ی امسال با سال های قبل مشاهده نکردیم.

بیشترین تجربیات کاربرد موونتو در دنیا بر روی پسپیل گلابی است و حداکثر زمانی که این سم دوام دارد ۳۰ تا ۴۰ روز است. باید گفت کیفیت سمی که بر روی آفت پسپیل پسته استفاده شده، تاکنون هیچ تغییری نداشته است. هیچ سمی مانند موونتو وجود ندارد که بتواند در ۱۰ سال آینده وارد بازار شود. چون موونتو تنها سمی است که حرکت دو طرفه سیکلی در گیاه دارد. سم سیوانتو به تازگی وارد شده است ولی جایگزین موونتو نیست؛ چون یک سم عصبی است و اصلاً ادعای کنترل طولانی را ندارد و عمدتاً جمعیت حشرات بالغ را پایین می آورد و بهتر است بعد از سیوانتو، از موونتو استفاده کرد.

بهترین دوز موونتو ۰,۵ در هزار است. افزایش دوز ممکن تا یک هفته دوام سم را نگه دارد ولی اثرگذاری آن را بیشتر نمی کند. ماده موثره موونتوی پاکستان ۲۴ درصد و موونتوی ایران ۱۰ درصد است و احتمالاً نمونه ی پاکستانی با افزایش دوز جواب بهتری هم داده است. سم موونتو در پاکستان خالص است و باید کشاورزان به آن اجوانت (Adjuvant) اضافه کنند، ولی در ایران اجوانت به آن اضافه شده است و به این دلیل است که وقتی موونتو را یک جا ساکن بگذاریم دو فاز می شود. تغییر در فرمولاسیون سم موونتو به این راحتی نیست و اگر بایر حلال ها را تغییر دهد، کاملاً در آزمایش مشخص می شود.

در خصوص قیمت باید گفت، بر روی سموم

شک و شبهه ها در مورد اثرگذاری و دوام سم موونتو بر روی آفت پسپیل در باغ های پسته، کمیته باغبانی انجمن را بر آن داشت تا جلسه ای ترتیب دهد. این جلسه با حضور مسئولین شرکت بایر مقیم در ایران، اعضای کمیته باغبانی انجمن و جمعی از کارشناسان در تاریخ ۳ اسفندماه سال گذشته در اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی کرمان برگزار شد. باغداران عضو انجمن عمدتاً پاسخگو بودن شرکت بایر و ارائه نظرات فنی مسئولین این شرکت را خواستار بودند. برخی از سوال های مطرح شده از این قرارند: چرا این سم در باغ های مختلف، اثرات متفاوتی داشته؟ آیا اثرگذاری سم موونتو پاکستان با ایران متفاوت است و چرا با اینکه ماده موثره این سم در محموله های ارسالی به پاکستان بالا است، اما قیمتش ارزان تر است؟ نحوه سمپاشی کشاورزان چگونه باید باشد؟ در ادامه نقطه نظرات مهندس یاسایی مدیر فنی شرکت بایر و مهندس طاهری مدیر مرکز و جنوب کشور این شرکت را می خوانید.

کشاورز کاملاً حق دارد و خودمان را در زمینه توضیح نکات فنی پاسخگو می دانیم. اما باید توجه داشت که به محض ورود هر سم، یک نمونه از آن به سازمان حفظ نباتات کشور ارسال می شود و نمونه ی دیگری را به آزمایشگاه می فرستیم و کلیه ی خصوصیات فیزیکی و شیمیایی سم مورد بررسی قرار می گیرد. حتی امسال در حد یک هکتار آزمایش میدانی انجام شد و هیچ اختلاف معنی داری بین عملکرد

مدیر جهاد کشاورزی رفسنجان اذعان کرد:

گفتگو با محقق پژوهشکده پسته کشور:

اثر بخشی نترات کلسیم بیشتر است

با شروع فصل بهار بر آن شدیم تا در خصوص عارضه ای که ممکن است مجدداً روی بنمایند، سراغ مهندس حسین رضایی مدیر جهاد کشاورزی شهرستان رفسنجان برویم. وی در خصوص عارضه لکه پوست استخوانی توضیحاتی ارائه نمود که در ادامه با آن آشنا می شویم.

کلسیم عنصر غذایی است که اهمیت بالایی برای گیاه دارد و استفاده از آن در باغ های پسته توصیه می شود. طبق آزمایش ها استفاده از کلسیم، عارضه لکه پوست استخوانی در اردیبهشت ماه را کمتر می کند. ابتدا دلیل این عارضه را بیماری می دانستند، ولی این قضیه کاملاً رد شده است.

برخی برای جبران این کمبود از منبع کلرور کلسیم استفاده کردند و عارضه بهبود یافت. بعضی کلات ها خوب جواب ندادند و در آزمایش مشخص شد که این کودها حاوی منیزیم زیادی هستند که عارضه را تشدید می کند. در بعضی باغ ها از کلات کلسیم مناسبی استفاده شده اما همچنان این عارضه در محصول مشاهده می شد. با بررسی بیشتر در اردیبهشت ماه مشخص شد که آب چاه این باغ ها نسبت کلسیم به منیزیم زیر یک داشته و مقدار منیزیم بالا بوده است. از ویژگی های منیزیم این است که به راحتی و با سرعت جذب می گردد ولی کلسیم تنها از نقاط خاصی از ریشه جذب می شود. کلسیم حرکت کندی در گیاه دارد و جذب آن براساس پدیده تعرق است. جذب این عنصر از طریق پوست میوه هم انجام می گیرد. زمان مناسب استفاده از این عنصر بصورت محلولپاشی در زمان آرنزو شدن میوه های پسته (اردیبهشت ماه) است. شایان ذکر است که درجه حرارت، رطوبت، آبیاری و ابری بودن هوا در جذب آن اثر گذارند.

در بررسی هایی در فروردین ماه نترات کلسیم حاکی به مقدار ۵۰ تا ۷۵ کیلو در هکتار استفاده شده و اثرات حاکی آن بررسی شد. نتایج این آزمایش حاکی از اثر بخشی بیشتر استفاده حاکی نسبت به محلولپاشی بود.

عوامل موثر بر محلولپاشی

عوامل موثر در محلول پاشی هستند. نوع ترکیبات نیز اهمیت ویژه ای دارند؛ بطور مثال ترکیباتی از قبیل کلات ها نسبت به اسیدیته بالای آب حساسند؛ بنابراین برای محلول پاشی بهتر است آنالیز آب را داشته باشیم و حدود اسیدیته و سختی آب را اندازه گیری نماییم. ساده ترین کار کاربردی این است که باغدار pH متر ساده ای داشته باشد و اسیدیته نمونه ای را که در تانکر ساخته اندازه گیری نماید و حد ایده آل آن بین ۴ تا ۶ است.

اینکه محلولپاشی چقدر موثر است به فاکتورهای زیادی بستگی دارد. یکی از آنها این است که عناصر اصلی درخت باید تأمین شده باشند؛ وقتی باغی کمبود ازت و فسفر دارد، محلولپاشی آهن بی فایده است. همچنین وجود منیزیم زیاد در آب، کاهش اثر محلولپاشی را در پی خواهد داشت. بیش از نیمی از آب های رفسنجان نسبت کلسیم و منیزیم شان بیش از یک است و این اصلاً خوب نیست. کلسیم و منیزیم، سختی آب را تعیین می کنند. بیکربنات های آب هم در جذب برخی از عناصر اثرگذار است. البته غلظت کودها و نوع مواد محلول پاشی هم باید در نظر گرفته شود و در این زمینه نیاز به کارهای تحقیقاتی علمی و اقتصادی بیشتری است. تحقیقات انجام شده مبین این است که تفاوت زیادی بین باغ های محلول پاشی شده و نشده از نظر عملکرد وجود داشته است. علاوه بر محلولپاشی عناصر میکرو و ماکرو، آمینو اسیدها و جلبک ها از جمله مواد کودی هستند که از طرف برخی کارشناسان توصیه می شوند؛ اما اطلاعات ما در مورد این کودها کم است و نیاز به مطالعه بیشتری در این خصوص وجود دارد.

تحقیقات نشان داده محلولپاشی برخی کودها، یکی از روش های کوددهی است که می تواند عناصر غذایی را در شرایط و زمان های خاص در اختیار گیاه قرار دهد و راندمان را افزایش دهد. با توجه به نیاز بالای بعضی از اندام های گیاه مثل میوه نسبت به کل گیاه به مواد غذایی خاص و همچنین جذب پایین برخی عناصر غذایی توسط ریشه ها، محلولپاشی در فصل بهار، از اهمیت بالایی برخوردار است. اما به نظر نمی رسد قضیه به این سادگی باشد! در این راستا نظرات کارشناسی دکتر سید جواد حسینی فرد عضو هیأت علمی پژوهشکده پسته کشور را می خوانید.

خاک، اساس کار تغذیه است. عناصر اصلی عمدتاً از طریق خاک در اختیار گیاه قرار می گیرند؛ اما متأسفانه شرایط خاک های ما از نظر اسیدیته (pH) مساعد جذب نیست، بنابراین مجبور می شویم که از طریق محلول پاشی پیش برویم.

محلولپاشی براساس جواب آزمایش تجزیه برگ و خاک که در سال قبل انجام شده و یا با مشاهده علائم در درخت، قابل توصیه است. اردیبهشت و خرداد دو ماه مهم هستند که در آنها محلولپاشی انجام می گیرد؛ در این هنگام برگ ها قابلیت جذب بالایی دارند، بنابراین بهترین زمان برای جذب عناصر میکرو است.

در زمان تورم جوانه، محلولپاشی میوه نشینی مهم است و از جمله عناصر مورد استفاده در این زمان (روی، اوره و بُر) هستند. در آغاز مرحله مغز رفتن پسته، عناصر اصلی مثل ازت و پتاس برای کاهش پوکی و کاهش انس پسته موثر هستند. باید توجه داشت اسیدیته و سختی آب از

مدیر باغ ایرانی مقیم آمریکا:

وضع پسته ی آمریکا و توصیه های باغبانی

در چاله ای که در طول ردیف درختان و حدود یک متر از تنه درختان ایجاد شده است. اثر گوگرد و ترکیب آن با آب آهسته است و مدت ها طول می کشد. ۳) پاشیدن پودر گچ معدنی (نپخته) بر روی زمین در محلی که ریشه ها قرار دارد و یا مخلوط با کود در چالکود. به هر طریق می بایست گچ به نوعی ریخته شود که با آب مخلوط شود.

باید توضیح داد چون کریستال های خاک رس بصورت لایه ای هستند، نفوذ ریشه های موئین به داخل آن بسیار مشکل است. لذا مخلوط کردن خاک رس با ریگ یا گچ معدنی و لودر کردن آن بسیار موثر است.

مبارزه با علف های هرز

موضوع دیگر مبارزه با علف های هرز در کنترل آفات بطور عموم و بویژه قارچ اسپرژیلوس بسیار مهم است. در باغ پسته به غیر از درخت پسته هیچ گیاه دیگری نباید وجود داشته باشد. موضوع آلودگی پسته به انواع قارچ ها و میکروب ها اهمیت دارد و خریداران پسته در سراسر دنیا به آن توجه خاصی می کنند، بطوری که دکتر رابرت بیدی در جلسه ای که هر ساله به مناسبت روز پسته برگزار می شود این موضوع را بطور جدی عنوان نمود که مراعات اصول بهداشت باغ پسته و عاری نمودن آن از هر نوع آفت بیماریزا باید جزو اصول و پایه های باغداری باشد.

محلول پاشی روی (zn) و بُر (B)

در درختانی که هنوز در خواب زمستانی هستند قبل از شکوفایی برگ و جوانه میوه ای در اسفند ماه، پاشیدن روی و بُر بسیار توصیه شده است. این عمل در رشد ترکیب ی جدید و به ثمر رسیدن کامل جوانه گل بسیار مهم است. گرچه عنصر بُر در خاک های ایران به اندازه کافی وجود دارد و به همین دلیل هیچ گاه کمبود آن احساس نشده، معهذاً می بایست آزمایش خاک (هر چهار سال) و برگ (در انتهای تابستان) انجام شود تا از کافی بودن آن اطمینان حاصل گردد.

دهم اصلاح آب و خاک در مناطقی که آب قلیایی و خاک رس شدید دارد است. در بسیاری از مناطق پسته خیز ایران، وجود خاک دارای رس بیش از ۶۰ درصد و آب قلیایی باعث شده باردهی درختان پسته کاهش چشمگیری داشته باشد. از آنجایی که جذب مواد غذایی توسط اکثر گیاهان به ویژه درختان پسته در محیط اسیدی خاک انجام می پذیرد، می بایست آب و خاک را به نحوی اصلاح نمود تا امکان افزایش محصول به وجود آید؛ در غیر اینصورت درخت سبز می شود، ولی محصولی نمی دهد.

اصلاح آب از طریق تزریق مداوم اسید سولفوریک به سیستم آبیاری امکان پذیر است. در کالیفرنیا با استفاده از دستگاه گوگرد سوز می توان از گوگرد جامد، اسید سولفوریک استخراج نمود که بسیار ارزان و مقرون به صرفه است، این اسید تولید شده باید به مخزن آب تزریق شود. در این حالت می بایست تزریق اسید به سیستم آبیاری به نحوی باشد که غلظت اسیدی (pH) در حد متعارفی نگه داشته شود.

در اصلاح خاک به ویژه خاکهایی که بیش از ۶۰ درصد رس دارند از سه طریق می توان آن را اسیدی نمود و توانایی مویزگ های ریشه ای برای نفوذ در خاک را افزایش داد.

(۱) تزریق اسید به مخزن آب که توضیح داده شد.

(۲) ریختن گوگرد جامد مخلوط با کود

هفتم فروردین ماه امسال با آقای دکتر حمیدرضا شفیعی پور ساکن کالیفرنیا مکاتبه ای داشتم. مضمون مکاتبه، دریافت خبر از وضعیت پسته آمریکا بود. در ادامه گزارشی مفصل که به قلم ایشان نگاشته شده است را می خوانید.

وضعیت نیاز سرمایی امسال در کالیفرنیا

آنطور که ایستگاه های هواشناسی گزارش می دهند در تمام نقاط پسته کاری شده کالیفرنیا بیش از ۸۰۰ تا ۸۵۰ ساعت سرمای زمستانی برای درختان ماده و نر وجود داشته است. در مورد سرمای زمستانی هنوز مسائل زیادی وجود دارد که احتیاج به تحقیق بیشتری دارد و دانشگاه دیویس مشغول انجام آن است.

روغن پاشی ولک

دکتر رابرت بیدی مشاور دانشگاه دیویس که در مورد پرورش پسته تحقیقات زیادی کرده است از سال ها قبل مشاهده نمود، درختانی که برای مبارزه با شپشک ها (Scale insects) و همچنین فیتوکوریس (Phytoecoris) که در زمستان روغن ولک پاشیده شده، شکوفایی گل های ماده در بهار یکنواخت و زودتر از معمول بوده و درختانی که دارای جوانه میوه زیادی بوده اند همه جوانه ها به خوشه تبدیل شده و محصول بیشتری داشته اند. فصل برداشت محصول هم حدود یک هفته زودتر انجام شده است؛ البته باید در نظر داشت روغن پاشی نمی تواند جوانه میوه جدیدی روی شاخه ها بوجود آورد. روغن پاشی باید آهسته و بطور یکنواخت باشد و سرعت دستگاه روغن پاش حدود ۳،۵ کیلومتر در ساعت باشد.

بارش باران و برف

امسال بارش باران و برف در کالیفرنیا در حد بسیار بالایی بوده و حتی از زمستان سال های ۱۹۸۲ و ۱۹۸۳ که سال پر بارشی بوده پیشی گرفته و خشکسالی سال های گذشته را تا حدی جبران نموده است؛ بطوری که در بعضی مناطق کوهستانی شمال و شرق کالیفرنیا ارتفاع برف به علت زیادی آن قابل اندازه گیری نیست و شاید به چندین متر رسیده است.

اصلاح خاک و آب

موضوعی که می خواستم توضیح بیشتری

گزارش نیکولوز در ۳۰ اسفند ۱۳۹۵:

میزان فروش، موجودی، قیمت و چشم انداز پسته آمریکا

بین ۸,۴ تا ۸,۷ دلار است. قیمت مغز ثابت بوده، اما بر حسب کیفیت و قیمت پیشنهاد شده از زمان برداشت تاکنون در محدوده ۱ کیلوگرم مغز درجه یک آمریکایی بین ۱۴,۵ تا ۱۵,۵ دلار است.

اغلب تولیدکنندگان و ضباطان آمریکایی اعتقاد دارند که در سال ۲۰۱۷، پتانسیل تولید ۲۰۴ تا ۳۱۸ هزار تن پسته در آمریکا وجود دارد. تا اواسط ماه دسامبر ۲۰۱۶، از نظر تأمین نیاز سرمای نگرانی‌هایی وجود داشت، اما هم اکنون مشاهده می‌شود که شکوفه زنی یکنواخت است و همپوشانی خوبی بین ارقام نر و ماده برقرار شده است. بارندگی فراوان بوده و برف کوه‌های سیرانوادا که سرچشمه آبیاری تابستانه باغ‌های کالیفرنیا است حدود ۵۰ تا ۱۰۰ درصد بیشتر از میانگین گزارش شده است. بعضی از ارقام در هفته‌ی پیش رو شکوفه زنی شان آغاز می‌شود و وجود گرده از ۲۸ اسفندماه تا (۱۸ مارس) شروع شده است.

طی ۱۰ روز گذشته هوا ملایم بوده، اما بازگشت طوفان و ناپایداری چو در هفته بعد پیش بینی شده است. احتمالاً شکوفه دهی رقم کرمان که رقم غالب پسته کاری‌های آمریکا است از اواسط فروردین ماه شروع می‌شود. حدس و گمان‌ها در خصوص حجم محصول امسال بعد از شکوفه دهی درختان تا زمان برداشت محصول سال ۲۰۱۷ ادامه خواهد یافت.

افزایش فروش پسته‌های دهن بست و مکانیک خندان همگام با پسته‌های خندان پیش می‌رود. فروش مغز امسال حدود ۵۰ درصد بیشتر از سال گذشته است اما روندی کند به خود گرفته که ناشی از فرآوری کند آن به دلیل وجود میزان قابل توجهی از پسته‌های معیوب است. احتمال دارد با افزایش ظرفیت فرآوری مغز، فروش این محصول روند صعودی به خود بگیرد.

به نظر می‌رسد مقدار پسته دهن بستی که به سال آینده منتقل می‌شود بیشتر از مغز باشد. دو ماه پیش می‌گفتیم که میزان پسته‌های دهن بست و وازد به حدی زیاد است که پتانسیل تولید ۴۵ هزار تن مغز پسته وجود دارد؛ از آن زمان تاکنون حدود ۳ هزار تن مغز و ۵ هزار تن از پسته‌های مکانیک خندان و دهن بست فروش رفته است. بنابراین طی ماه‌های ژانویه و فوریه حدود ۶ درصد از این نوع پسته به فروش رسیده که حدود ۱۰ تا ۱۱ هزار تن است. بر این اساس انتظار می‌رود که حدود ۴۵ هزار تن پسته دهن بست و وازد به سال تجاری بعد منتقل شود. با وجود میزان شدید فروش و سختی فرآوری پسته‌ها اعم از در پوست و مغز، قیمت‌ها تا اوایل ماه فوریه در همان سطح شروع سال تجاری نگه داشته شدند؛ از آن زمان قیمت پسته خندان روند صعودی یافت و هم اکنون قیمت هر کیلوگرم پسته آمریکایی خندان درجه یک انس ۲۵-۲۱

فروش محصول زیاد سال ۲۰۱۶ همچنان به قوت خود باقی است؛ در حالی که در میانه سال تجاری قرار داریم موجودی انبار نیز در بیشترین سطح خود نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. قیمت پسته خندان طی ۴ هفته گذشته حدود ۵۰ سنت در هر کیلو افزایش داشته است. با وجود بارندگی‌های زیاد و سرمای زمستانه کافی، چشم انداز محصول سال ۲۰۱۷ آمریکا خوب به نظر می‌رسد.

در ۲۸ فوریه ۲۰۱۷ (۱۰ اسفند ۱۳۹۵) یعنی میانه سال تجاری جاری، موجودی پسته نزد فرآوری‌کنندگان در آمریکا بیشترین میزان را دارد و چیزی حدود ۲۶۳ هزار تن است؛ به طوری که موجودی پسته‌های خندان حدود ۱۷۱ هزار تن و مجموع پسته‌های دهن بست و وازد حدود ۹۲ هزار تن ذکر می‌شود. در ۶ ماه اول سال تجاری امسال، حدوداً ۱۳۴ هزار تن پسته خندان به فروش رسیده است و این میزان فروش بطور چشمگیری از ۵۸ هزار تن محصول فروش رفته سال گذشته در همین مدت بیشتر است. بر اساس تجربه‌ی فروش سال‌های گذشته و افزایش قیمت اخیر پسته در پوست، گمان می‌رود که مقدار فروش در نیمه دوم سال تجاری در بازه ۶۸ تا ۹۱ هزار تن قرار بگیرد. با این احتساب مقدار پسته خدانی که به سال بعد منتقل می‌شود، حدود ۹۱ تا ۱۱۳ هزار تن خواهد بود.

گزارش ماه فوریه شرکت پرایمکس

تولیدکنندگان امسال سال ناآر پسته آمریکا است؛ چنانکه در کنفرانس سالانه پسته، میزان تولید امسال در حد ۲۰۴ تا ۲۷۲ هزار تن حدس زده شد. این گمانه زنی‌ها بر اساس شمارش جوانه‌ها صورت گرفته و تخمین بعدی در ماه می (۱۱ اردیبهشت تا ۹ خرداد) بعد از شکوفه دهی درختان خواهد بود. پرایمکس جدول مربوط به قیمت پسته آمریکا را ارائه می‌دهد:

پسته خام در پوست (هر کیلوگرم)	از (دلار)	تا (دلار)
درجه یک انس ۱۸-۲۰	۹	۹,۲۰
درجه یک انس ۲۱-۲۶	۸,۴۰	۸,۷۰
ناخدان	۶,۲۰	۶,۴۰

معادل ۲۳۱,۵ درصد افزایش را در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته نشان می‌دهد. به گزارش پرایمکس همانگونه که انتظار می‌رفت رکورد فروش پسته آمریکا همچنان ادامه دارد و میزان فروش در ماه فوریه امسال ۲۴ درصد از بیشترین رکورد ۴ سال اخیر که در سال ۲۰۱۳ رخ داده، افزون تر بوده است. همچنین با در نظر گرفتن مجموع فروش ۱۷۲ هزار تن از ابتدای سال تجاری تا ماه فوریه، فروش کل سال روی عدد ۳۰۳ هزار تن قرار می‌گیرد. چینی‌ها برای خرید پسته دهن بست در بازار حضور دارند و از سوی اروپایی‌ها و کشورهای خاورمیانه تقاضا وجود دارد. نیاز اغلب کارگاه‌های بسته بندی مستقل به پسته دهن بست رفع شده است و قیمت‌ها حدود ۶۰ سنت در هر کیلو تقویت شده است. به گفته

مجموع فروش پسته آمریکا در ماه فوریه ۲۰۱۷ (۱۳ بهمن تا ۱۲ اسفند) حدود ۲۱ هزار و ۳۰۰ تن بوده؛ به عبارت دیگر میزان فروش در این ماه نسبت به سال گذشته ۱۴۵ درصد یا ۱۲ هزار و ۷۰۰ تن صعود کرده است. در ماه فوریه فروش داخلی آمریکا ۲ هزار و ۷۰۰ تن یا ۵۰ درصد و صادرات حدود ۱۰ هزار تن یا ۲۶۲ درصد افزایش در مقایسه با سال گذشته تجربه کرده‌اند.

فروش پسته آمریکا از اول سال تجاری امسال تا ماه فوریه حدود ۱۷۲ هزار تن بوده و این یعنی جهشی ۱۳۳,۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۹۸ هزار تن افزایش)؛ به طوری که از ابتدای سال تجاری امسال فروش داخلی حدود ۱۳ هزار و ۶۰۰ تن معادل ۳۷ درصد افزایش و صادرات حدود ۸۴ هزار تن

نایب رئیس کمیسیون مالیات اتاق ایران و عضو هیأت امنای انجمن پسته ایران

در جلسه کمیته بازرگانی انجمن تصریح کرد:

مقررات دست و پاگیر را شناسایی خواهیم کرد

نماید. همچنین در تدوین برخی بخشنامه ها که دستگاه های دولتی متناظر با کمیسیون دعوت می شود اظهار نظر تخصصی می کند که از جمله آن می توان به بررسی لایحه اصلاحی قانون مالیات بر ارزش افزوده اشاره کرد که با تصویب آن دستاوردهای در خور توجهی نصیب فعالین اقتصادی خواهد شد. کاربخش که مسئولیت کمیسیون بانک، بیمه و امور مالیاتی اتاق کرمان را نیز داراست متذکر شد، قانون اصلاح مالیاتی که از سال ۹۵ اجرایی گردیده در پی شفافیت فعالیت های اقتصادی است و با اجرای نظام منابع مالیاتی، هرگونه فعالیت اقتصادی از سوی سازمان مالیاتی کشور شناسایی خواهد شد. ضمن اینکه از ابتدای سال ۹۵ سازمان امور مالیاتی برخی اطلاعات بانکی مودیان را با دسترسی های قانون مبارزه با پولشویی در اختیار دارد و اداره تراکنش های مشکوک بانکی در ادارات مالیاتی استان ها تشکیل گردیده است و این اداره به بررسی دقیق تراکنش های بانکی اشخاص حقیقی و حقوقی

مربوط به رده بندی بازارهای مصرف در سال ۲۰۳۰، کشور هند در رتبه دوم بعد از چین و قبل از آمریکا قرار دارد. در ادامه جلیل کاربخش، عضو هیأت امنای انجمن پسته ایران گزارشی از آخرین وضعیت مقررات و مسائل مربوط به حوزه امور مالیاتی ارائه داد. وی یادآور شد اتاق بازرگانی با توجه به رسالت و جایگاه قانونی از طریق کمیسیون های تخصصی، نسبت به پایش و شناسایی مقررات دست و پاگیر اقدام نموده است. با طرح این مقررات در کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم که متشکل از معاونت محترم حقوقی ریاست جمهوری و نمایندگان محترم مجلس (خصوصاً کمیسیون اقتصادی مجلس) و اتاق های بازرگانی، تعاون و اصناف، اقدام و دستاوردهای در خور توجهی طی امسال و سنوات قبل کسب شده است. ضمن اینکه کمیسیون تخصصی مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران به نمایندگی از فعالین بخش خصوصی به بررسی لوایح قانونی که از سوی دولت تهیه می شود اقدام می

چهارمین جلسه کمیته بازرگانی انجمن در تاریخ ۱۶ اسفندماه ۱۳۹۵ در محل اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی استان کرمان برگزار شد. هدف از تشکیل این جلسه استماع گزارش آقای جلیل کاربخش، نایب رئیس کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران از آخرین وضعیت قوانین و مسائل مربوط به مالیات و دارایی بود.

آغاز جلسه به بحث پیرامون نمایشگاه بین المللی گلفود (Gulfood) که از تاریخ ۸ الی ۱۲ اسفندماه برگزار شده بود، اختصاص داشت. به اعتقاد اعضای کمیته، به دنبال بهبود وضعیت پویون ایران استقبال از غرفه های ایران در این نمایشگاه نسبت به سال های گذشته افزایش چشمگیر داشته است. آقای قاسمعلی زاده، رئیس کمیته بازرگانی به استقبال کم نظیر بازدیدکننده های کشور هند از بخش پسته ی پویون ایران اشاره کرد. وی متذکر شد با توجه به این مطلب که بازار هند به سرعت در حال توسعه است، در یک پیش بینی

(مودیان مالیاتی) از
سال ۱۳۹۰ تا به

امروز می پردازد؛ لذا وی از فعالین حوزه پسته خواست که اطلاعات اقتصادی خود را به صورت شفاف در اختیار این سازمان قرار دهند.

وی ادامه داد به طور مثال ارزش کل پسته کشور قریب ۴ هزار میلیارد تومان برآورد می شود؛ در حالی که سازمان مالیاتی مدعی است حجم معاملات (ترنوور) پسته قریب ۱۸ هزار میلیارد تومان نیز می رسد. حال در این چرخه، تولید و صادرات پسته از پرداخت مالیات بردرآمد و ارزش افزوده معاف است، پس احتمال اینکه معاملات داخلی در حوزه پسته از سوی سازمان مالیاتی شناسایی نگردیده باشند، از بین می رود.

کاربخش یادآور شد که سازمان مالیاتی کشور در راستای شفافیت مالیاتی و فعالیت اقتصادی مودیان، قریب ۳۰۰ هزار مودی جدید را شناسایی کرده است. البته در این بحث کمیسیون اتاق کرمان تلاش می کند تا این گونه دسترسی ها عطف به ماسبق نگردد و کمک دیگری که کمیسیون مربوطه به این گونه مودیان می تواند بکند پیشنهاد کاهش ضریب درآمدی و واقعی شدن ضرایب مالیاتی است.

کاربخش ادامه داد: از آنجا که در سال ۹۵ به نمایندگی از اتاق بازرگانی ایران در کمیسیون بند الف ماده ۱۵۴ قانون مالیات های مستقیم (کمیسیون ضرایب مالیاتی کشور) حضور دارم و همانطور که در کاهش ضریب درآمدی پسته و مغز پسته عملکرد سال ۹۴ از ۶ به ۳٫۵ درصد تلاش نموده ام، از این بعد نیز حداکثر تلاش خود را به کار خواهیم بست تا دغدغه ی فعالین این حوزه نیز برطرف شود. ضمناً پیشنهاد می کنم تا برخی از فعالین تجارت داخلی که به فعالیت حق العمل کاری اشتغال دارند از مزایای این رسته شغلی که ضریب درآمدی آن یک درصد است و نتیجه تلاش های سال ۹۳ اینجانب و کمیسیون اتاق کرمان است، بهره مند گردند.

کاربخش از دیگر فعالیت های کمیسیون بانک، بیمه و امور مالیاتی اتاق کرمان را پیگیری کاهش سهم مالیاتی استان در لایحه پیشنهادی بودجه سال ۹۶ کشور برشمرد. وی یادآور شد که با پیگیری

کمیسیون جلساتی با مدیران و معاونین ارزش افزوده کشور داشته است و قول مساعد ایشان در معافیت مغز پسته تولیدی از شمول ارزش افزوده را گرفته است. لذا از همه فعالین این حوزه و بزرگان صنعت پسته خصوصاً کمیته باغبانی انجمن پسته ایران تقاضا نمود تا دلایل فنی خود را برای لزوم این معافیت به کمیسیون اتاق کرمان و یا اتاق ایران ارائه نمایند.

در پایان کاربخش یاد آور شد: با پیگیری این کمیسیون و حمایت و پشتیبانی مسئولین استانی و مساعدت مجمع نمایندگان استان کرمان در مجلس، مشکل تأمین سرمایه ی در گردش صادرات محصولات کشاورزی استان (پسته و خرما) در سال جاری همچون سال گذشته از محل منابع صندوق توسعه ملی تأمین گردیده و جمع زیادی از متقاضیان اینگونه تسهیلات با معرفی این کمیسیون از اینگونه منابع بهره مند گردیده اند.

در پایان جلسه آقای قاسمعلی زاده ضمن اشاره به اهم فعالیت های کمیته بازرگانی، بر لزوم مشارکت هر چه بیشتر اعضای کمیته در ابراز انتظارات و پیشنهادات در خصوص پرداختن به مباحث جدید حوزه ی بازرگانی تأکید کرد.

کمیسیون و همراهی ریاست محترم اتاق کرمان و حمایت همه جانبه مجمع نمایندگان استان و برخی مسئولین دولتی، سهم مالیات دریافتی استان در سال ۹۶ از ۳۱ به قریب ۹ درصد در لایحه تصویبی مجلس کاهش یافت.

نوید دیگری که می توان به فعالین حوزه کشاورزی داد، اصلاح بند الحاقی ماده ۴۳ لایحه ی برنامه ششم توسعه اقتصادی ایجاد شده از سوی شورای نگهبان است که در تاریخ ۱۱ اسفند به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و بر این اساس متن زیر جایگزین بند الحاقی ماده ۴۳ لایحه ی برنامه ششم گردید:

مراحل بسته بندی، انجماد، پاک کردن، درجه بندی، پوست گیری، خشک کردن مانند شالیکوبی و تفت خشکبار مانند نخود پزی، جزو فرآوری محصولات کشاورزی محسوب می شود. خدمات مزبور از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف هستند.

کاربخش با اشاره به تفسیر سازمان مالیاتی کشور در خصوص اینکه مغز پسته ی تولیدی مشمول ارزش افزوده می شود و با مصوبه ذکر شده بالا گشایشی حاصل خواهد شد، افزود: در صورت عدم پذیرش ممیزین محترم مالیاتی، این

بازار کره جنوبی

دبیرخانه انجمن پسته ایران

سئول پایتخت کشور بعنوان یک شهر ویژه (special city)، جیجو یکی از ۹ استانی است که بصورت استان ویژه مستقل (special self-governing province) اداره می‌شود. شهر جدید سجونگ نیز که همچنان در حال احداث و تکمیل می‌باشد بعنوان شهر ویژه مستقل (special self-governing city) نامگذاری شده است. مدیریت این شهرهای ویژه برعهده یک فرماندار انتصابی از سوی دولت مرکزی است.

نظام سیاسی کره جنوبی از نوع دموکراتیک به حساب می‌آید و در تقسیم بندی های دو گانه ی ریاستی و پارلمانی، جزء گروه سیستم های ریاستی طبقه بندی می‌شود.

وضعیت اقتصادی کره جنوبی

کره جنوبی از سال ۱۹۶۴ پی ریزی سیاست های خویش را بمنظور توسعه تجاری آغاز نمود. این کشور با اتخاذ استراتژی های مناسب و تقسیم بندی زمانی صحیح از سال ۱۹۶۴ تا ۱۹۷۷ به تقویت زیرساخت های اقتصادی و نیروی انسانی جهت نیل به اهداف کلان توسعه ای برای ورود به بازارهای جهانی و افزایش ضریب رقابتی تولیدات صنعتی پرداخته و برنامه های توسعه خود را در قالب برنامه

در همسایگی کشور کره شمالی در شمال واقع شده است.

نوع زمین در کره جنوبی بیشتر کوهستانی است که بیشتر آن قابل کشت نمی‌باشد. زمین‌های پست عمدتاً در غرب و جنوب شرقی این کشور واقع شده‌اند و تقریباً ۳۰ درصد کل مساحت کشور را تشکیل می‌دهند.

این کشور هم اکنون جمعیتی شامل ۵۰ میلیون و ۶۶۴ هزار و ۱۴۲ نفر است که از این میان ۱۷,۷ درصد بین ۱ تا ۱۴ سال سن، ۷۲,۳ درصد بین ۱۵ تا ۶۴ سال سن و ۱۰ درصد بیش از ۶۵ سال سن دارند.

پایتخت کره جنوبی، شهر سئول است که بالغ بر ۱۰ میلیون نفر از جمعیت این کشور را شامل می‌شود. زبان کره‌ای (هانگول)، زبان رسمی در کره می‌باشد. از نظر دین و مذهب باید گفت در حدود ۴۳ درصد از مردم کره جنوبی فاقد اعتقادات دینی و مذهبی هستند. از ۵۷ درصد دیگر، ۳۱ درصد مسیحی، ۲۴ درصد بودایی، ۲ درصد پیروان کنفوسیوس و ۱ درصد دارای سایر مذاهب می‌باشند. ۳۰ تا ۳۵ هزار نفر از مردم این کشور (عمدتاً مهاجر) مسلمان هستند.

تقسیمات کشوری و ساختار حکومتی

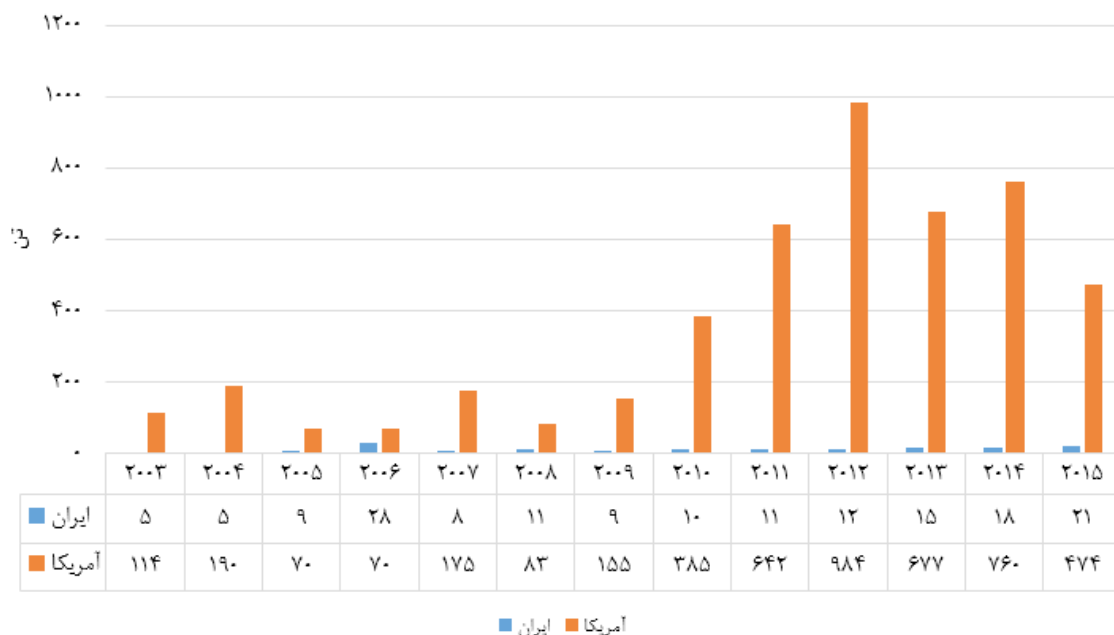
کره جنوبی ۹ استان و ۶ کلانشهر دارد.

نمی‌دانیم چرا پسته قابل توجهی از ایران به کره جنوبی صادر نمی‌شود؟ آیا تعرفه‌ی واردات از ایران زیاد است؟ شاید پسته به مقادیر بیشتر از مبادی دیگری وارد کره می‌شود. شاید هم کره ای‌ها پسته خور نیستند و ذائقه‌شان متوجه آجیل‌های دیگری است. خلاصه اینکه تنها منابع بازار پسته کره جنوبی، آمار گمرک ایران و کمیته اجرایی پسته آمریکا بود که در نمودار و جدول زیر آمده است.

آنچه در حال حاضر با افزایش تولید پسته آمریکا ذهن اکثر فعالین صنعت را مشغول خود کرده، تحریک تقاضا و یافتن بازار جدید برای بالا نگه داشتن قیمت هاست. چنانچه خوانندگان این مقاله در این زمینه اطلاعات قابل توجهی دارند، می‌توان آن را در شماره‌های بعدی ماهنامه دنیای پسته منعکس نمود. در ادامه سعی شده است گزیده‌ی یک مطالعه شناختی برگرفته از مجله واردات و صادرات سازمان توسعه تجارت ایران که در اسفندماه سال ۹۵ منتشر شده است، ذکر گردد.

جمهوری کره جنوبی با ۹۸ هزار و ۴۸۴ کیلومتر مربع وسعت (صد و سومین کشور جهان) در نیمکره شمالی و در شرق قاره آسیا در کنار دریای زرد (در مغرب) ژاپن (در مشرق) و چین شرقی (در جنوب) و

مقایسه وضعیت صادرات پسته ایران و آمریکا به کره جنوبی

های ۵ ساله به مرحله اجرا در آورده است.

این کشور از سال ۱۹۹۸ همواره در تلاش برای افزایش اقلام تجاری و حفظ مازاد تجاری خود بوده و تنوع بخشیدن به محصولات صادراتی و کیفیت آنان را نیز در دستور کار قرار داده است. کره همچنین در همین دوره وضعیت رقابتی صنایع را از طریق توسعه فناوری های جدید، تسهیل نمودن صنعت خدمات رسانی اطلاعاتی و تأسیس موسسات تحقیقات و توسعه تقویت نمود. در نتیجه اقدامات فوق، صادرات این کشور در پنج بخش نیمه هادی ها، صنایع خودروسازی، وسایل ارتباط سیار تلفن همراه، رایانه و کشتی افزایش یافت. کشورهای چین، ژاپن و آمریکا بازار مصرف حدود ۴۵ درصد از تولیدات کره شدند. کره قبلاً برنامه ریزی نموده که در سال ۲۰۰۸ درآمد سرانه خود را به ۲۰ هزار دلار (با رویکرد افزایش حجم صادرات تا سقف ۴۰۰ میلیارد دلار) برساند. در سال ۲۰۰۸ درآمد سرانه به ۲۱ هزار دلار و صادرات به ۴۲۰ میلیارد دلار افزایش و از پیش بینی ها فراتر رفت. اما در اواخر سال مذکور، بحران مالی و اقتصادی جهانی اقتصاد کره را نیز متأثر ساخت و سال ۲۰۰۹ میلادی سال رکود اقتصاد جهانی گردید. با این حال طی سال های اخیر اقلام صادراتی متنوع شده و محصولات صنایع IT و BT براساس تقاضای بازار جهانی تولید و تا سقف ۸۰۰ قلم افزایش یافت. همچنین تجارت الکترونیکی به ۷۰ درصد افزایش یافت.

این کشور همواره با نگاه توسعه ای به اقتصاد کشور و سرعت بخشیدن به انجام برنامه های توسعه ای سعی نمود با توجه به حضور کشورهای قدرتمند در همسایگی خود مانند ژاپن، روسیه و چین قدرت رقابتی خود را افزایش داده تا از گردونه تحولات عظیم اقتصادی این منطقه و جهان عقب نماند. اگر چه این کشور با الگوبرداری از اقتصادهای موفق و کمک کشورهای صنعتی بزرگ از قبیل ژاپن، آمریکا و استرالیا توانست به این پیشرفت ها نایل گردد، اما نایبستی نظم، پشتکار و همت مقامات دولتی و مردم را در این میان نادیده گرفت.

کره جنوبی امروزه به عنوان چهارمین

اقتصاد قاره آسیا و سیزدهمین اقتصاد دنیا شناخته می شود. کره جنوبی یکی از اعضای فعال سازمان های بین المللی مانند سازمان ملل متحد (عضو غیر دائم شورای امنیت در دوره زمانی ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵)، سازمان تجارت جهانی (WTO)، سازمان توسعه همکاری های اقتصادی (OECD) و گروه ۲۰ G بوده و یکی از اعضای موسس APEC و اجلاس سران شرق آسیا می باشد.

همچنین کره جنوبی در حال حاضر با ۴۵ کشور در جهان (با احتساب کشورهای اتحادیه اروپا و اتحادیه جنوب و شرق آسیا) به توافقاتی در زمینه مکانیسم تجارت آزاد دست یافته و فعالانه درصدد است با دیگر کشورها نیز قراردادهای مشابه منعقد نماید. مقامات کره جنوبی امیدوارند که در آینده نزدیک کشورشان بعنوان یک مرکز بین المللی (International Hub) در زمینه تجارت آزاد FTA با دیگر کشورها مطرح شده و اقدامات اساسی را نیز در این زمینه انجام داده اند.

این کشور هم اکنون پنجمین کشور بزرگ تولید کننده صنایع مربوط به انرژی هسته ای در جهان است و در نظر دارد به یکی از عمده ترین صادرکنندگان انرژی هسته ای تبدیل گردد. همچنین در زمینه کشتی سازی نیز رتبه نخست جهانی را دارد. علاوه بر آن به دلیل ظرفیت ها و قابلیت های چند کمپانی معروفش نظیر سامسونگ، ال جی و هیوندای، هانجین، اس کی، کیا و .... یکی از قویترین بازیگران جهانی در عرضه صنایع الکترونیک، خودرو، ماشین آلات، فولاد، پتروشیمی، ساخت و ساز و غیره است. این کشور دارای بزرگترین برنامه های رشد سبز در جهان می باشد. دولت و شرکت های کره ای همواره در حال سرمایه گذاری در بخش های مبتنی بر رشد سبز نظیر انرژی سبز، تکنولوژی های کم انرژی بر و دیگر فناوری های مربوطه مخصوصاً در بخشهای کشتی سازی، خودرو سازی و فناوری اطلاعات می باشند.

برخی از اطلاعات آماری و شاخص های اقتصادی کره جنوبی

مناطق آزاد ویژه تجاری: ایکسان، ماسان، گونسان، دبول (Daebul)، پوسان، گوانگ یانگ و بخش هایی از بندر اینچون)

مناطق آزاد ویژه اقتصادی: ته گو، اینچون، پوسان، گوانگ یانگ، گونسان، دریای زرد
نرخ تورم: ۲٫۲ درصد متوسط سال ۲۰۱۲
متوسط حقوق و مزایای ماهانه: حدود ۲۲۰۰ دلار

تعداد نیروی کار: ۲۵٫۱ میلیون نفر (بیش از نصف جمعیت کشور) در سال ۲۰۱۳
میزان GDP براساس قدرت خرید: ۱٫۶۲۲ تریلیون دلار (۲۰۱۳)

درآمد سرانه: ۲۲۷۰۰ دلار (۲۰۱۲)، (از سال ۲۰۰۷ تاکنون در مرز ۲۰۰۰۰ دلار باقی مانده است)

نوع پول و برابری با دلار: وون کره جنوبی (هر دلار آمریکا برابر با حدود ۱۱۴۰ وون، ژوئن ۲۰۱۳)

نرخ بهره بانک مرکزی: ۲٫۵ درصد (تا ماه می ۲۰۱۳) - بانک مرکزی کره اخیراً در اقدامی غیر منتظره و در سه مرحله با توجه به وضعیت اقتصادی کشور در نتیجه بحران بدهی های حوزه یورو و اقتصاد جهانی تصمیم به کاهش نرخ بهره و تعیین آن به رقم مذکور گرفت.

اقلام عمده صادراتی و وارداتی:

محصولات IT (نیمه هادی ها، کامپیوتر، وسایل ارتباط بی سیم) و سایر محصولات (خودرو، کشتی، ماشین آلات، تولیدات فولاد و آهن، محصولات شیمیایی و نساجی) از این کشور صادر و مواد خام، ماشین آلات، وسایل الکترونیکی، نفت، فولاد، تجهیزات حمل و نقل و مواد شیمیایی وارد می شوند.

حجم مبادلات کره جنوبی با سه شریک اصلی این کشور در سال ۲۰۱۲ میلادی:

صادرات به/ واردات از
- چین (۱۳۴ میلیارد دلار) (۸۰ میلیارد دلار)
- آمریکا (۵۸ میلیارد دلار) (۴۳ میلیارد دلار)
- ژاپن (۳۸ میلیارد دلار) (۶۴ میلیارد دلار)
شرکای عمده تجاری کره جنوبی: چین، اتحادیه اروپا، آمریکا و ژاپن
شرکای عمده تجاری سال ۲۰۱۲ (واردات از): چین، ژاپن، آمریکا، عربستان و قطر (نفت)

شرکای عمده تجاری سال ۲۰۱۲ (صادرات به): چین، آمریکا، ژاپن، اتحادیه اروپا، هنگ کنگ، سنگاپور
صنایع عمده: خودروسازی، الکترونیکی، کشتی سازی، شیمیایی، فولاد، نساجی، تولید کفش و پوشاک

بانکهای عمده:

بانک کره که همان بانک مرکزی است. همچنین دارای ۱۹ بانک داخلی و ۴۲ بانک خارجی می باشد نظیر: اگزیم بانک، بانک توسعه کره، بانک ووری، بانک IBK، KB، NH Bank، Shinhan Bank و غیره

سازمانهای عمده اقتصادی:

اتاق بازرگانی و صنعت کره KCCI، سازمان تجارت و توسعه صادرات KOTRA، آژانس تجارت بین المللی کره KITA، انجمن واردکنندگان کره KOIMA، فدراسیون صنایع کوچک و متوسط کره Kbiz، فدراسیون کارفرمایان کره

محصولات عمده صنعتی: کشتی، خودرو، کالاهای الکترونیکی (کامپیوتر، تلفن، تلویزیون، ویدئو، دستگاههای تهویه مطبوع، یخچال و...)

محصولات عمده معدنی: سنگ آهن، زغال سنگ، تنگستن و گرافیت

فرودگاه ها

این کشور دارای ۱۶ فرودگاه برای پروازهای داخلی و بین المللی است که مهمترین آنها فرودگاه بین المللی اینچون، گیمپو (سئول)، جیجو (جزیره جیجو)، گیم هی (بوسان)، ته گو، یانگ یانگ و چونگیو می باشد.

وضعیت راههای مواصلاتی: ۲۶۴۰ کیلومتر بزرگراه، ۷۰۱۴۰ کیلومتر جاده آسفالت و ۴۰۰ کیلومتر

خط مترو وضعیت سیستم راه آهن: ۶۸۲۰ کیلومتر خط آهن. در ماه ژوئن ۲۰۰۳ شبکه راه آهن کره جنوبی در ایستگاه Dorasan به شبکه راه آهن کره شمالی و از طریق آن به شبکه راه آهن آسیایی متصل شد.

برخی نکات در مورد آداب و رسوم و فرهنگ مردم کره

مردم کره یکی از با اخلاق ترین و از نظر زبانی همگن ترین مردم جهان هستند. سالمندان از ارزش و احترام خاصی در میان مردم برخوردارند. خانواده مهم ترین بخش زندگی مردم این کشور است به این دلیل، رفاه خانواده دارای ارزش ویژه ای است. بر اساس سنت های دیرین، پدر سرپرست خانواده و مسئول هدایت اعضای خانواده است.

مردم کره معمولاً روی زمین می نشینند، غذا میل می کنند و می خوابند از این رو

۱۰ صبح تا ۱۲ و ۲ تا ۴ عصر می باشد. کلیه مردم خود را متعهد به حفظ سنت های دیرین می دانند. در این زمینه آن ها با تمامی توان خود تلاش می نمایند. خانواده اساس ساختار اجتماعی بوده و موجب پایداری زندگی مردم است از این رو تعداد اعضای خانواده ها در حال افزایش است. افراد مجرد تحت حمایت کامل خانواده ها هستند. افراد مسن در این جامعه از ارزش و جایگاه ویژه ای برخوردارند و احترام به آن ها در تمامی شرایط الزامی است. مردم کره جنوبی فردی را به جمع خود می پذیرند که توسط شخص دیگری معرفی شده باشد. روابط در چارچوب دیدار های غیر رسمی گسترش می یابد. اگر به مهمانی شام دعوت شدید، با سایر مهمانان همراه باشید و در محل مهمانی حاضر شوید. اگر به مهمانی یا اجتماعی بزرگ دعوت شدید، می توانید بدون اخطار قبلی با تاخیر زمانی نیم ساعت به محل ملاقات وارد شوید. روز بعد از ملاقات، حتما پیام تشکر و قدردانی را برای میزبان ارسال نمایید. با توجه به وجود سنت ها و باورهای مردم کره جنوبی، پایبندی به برنامه های تعیین شده و اجرای آن ها بسیار مهم است. بر اساس این دیدگاه تخطی از تعهدات موجب بدنامی فرد یا موسسه خواهد شد.

در شماره های بعدی ماهنامه دنیای پسته در خصوص ساختارهای کسب و کار، سبک مدیریتی، آداب جلسات کاری و نحوه ثبت شرکت ها در کشور کره جنوبی اطلاعات بیشتری ارائه خواهد شد.

آن ها انتظار دارند که کفش خود را قبل از ورود به منزل آن ها از پا در بیاورید. در زمان سفر یا برنامه گروهی هزینه ها بین افراد تقسیم می شود. نحوه تقسیم بندی هزینه ها توسط مسن ترین فرد گروه کنترل می شود. ارائه انعام به افراد، جز آداب کره ای ها نیست، از این رو پرداخت آن الزامی نیست، مگر این که فرد اصرار در کمک داشته باشد. ازدواج کردن همانند ایران همراه با آیین های خاصی می باشد و کسب اجازه والدین هر دو طرف برای این امر ضروری است. کار سنگین و مطالعه جدی امری عادی در زندگی روزمره مردم است. در زمان صرف شام در محیط خارج از منزل، مسن ترین فرد هزینه را پرداخت می کند. از این رو نباید افراد جوان در خصوص پرداخت هزینه اصرار نمایند. کره ای ها احترام زیادی برای معلمان و افراد تحصیل کرده قائل هستند و برای ورود به دانشگاه ها نیز رقابت شدیدی وجود دارد. افراد توسط عنوان یا عنوان و نام خانوادگی آن ها مورد خطاب قرار می گیرند. در زمان معرفی، کره ای ها تعظیم کوتاهی به یکدیگر می کنند و در بعضی موارد به یکدیگر دست می دهند. در زمان دیدار و آشنایی با خارجی ها، با آن ها دست می دهند. در اولین دیدار، دست دادن با دیگران امری عادی است. در نسل های جدید مردم کره، جوانان از هر دو دست برای سلام کردن استفاده می کنند. دیدار ها باید از قبل برنامه ریزی شده باشد. بهترین زمان ها برای دیدارها، ساعت

گفتگو با دبیر اجرایی صنف کشاورزی دامغان:

تصمیمات آب منطقه ای سلیقه ای هستند

خود دفاع کنند. به عنوان مثال، چشمه ای در شهرستان دامغان با نام چشمه علی وجود دارد که بالغ بر ۶۰۰ لیتر بر ثانیه آبدهی دارد و کشاورز از سالیان دور سند مالکیت داشته است. طبق قانون، کشاورز باید ۳ درصد محصول را به عنوان آب بها به آب منطقه ای بپردازد. هم اکنون آب منطقه ای ۱۰ درصد از محصول را به عنوان آب بها دریافت می کند. شاید قانون اشتباه باشد، اما همین قانون اشتباه هم اجرا نمی شود! فکر می کنم با هماهنگی و همکاری کشاورزان و مالکان در شهرستان ها و استان های مختلف بتوان مانع از عدم رعایت قانون توسط شرکت آب منطقه ای و وزارت نیرو شد.

برخورد مسئولین آب منطقه ای بسیار نامتعارف است؛ مثلاً سعی می کنند در جلسات مختلف از ما دعوت نکنند و اسم ما را جزو غایبین جلسه ذکر می کنند تا از این طریق نظام صنفی را بی مسئولیت و سهل انگار جلوه دهند!

می شوند. این در حالی است که سایر چاه ها در طول سال روشن هستند! هم اکنون کنتورهای هوشمند در کل منطقه سمنان نصب شده اند و مصرف بهره وری بهینه از سوی دولت تعیین شده و دولت پروانه ها را به میزان ۲۲ درصد کاهش داده است. این مطلب از نظر عقلانی صحیح است که ما باید به سمت مصرف کمتر برویم و میزان برداشت ها کنترل شود، اما در لوای این شعار حق افراد ضعیف پایمال می شود. به عنوان مثال وقتی مالکی اجازه جابجایی چاه را می گیرد، دبی پروانه اش را کاهش می دهند. حتی اگر بخواهیم یک نامه بگیریم، براساس میانگین ۵ ساله، از لیتراژ پروانه کسر می کنند. هم اکنون هیچ کشاورزی بیشتر از دبی ۲۰ لیتر بر ثانیه حق برداشت ندارد. به عناوین مختلف آب منطقه ای از لیتراژ پروانه ها کسر می کند. معمولاً در همه جلسات شرکت می کنیم تا جلوی این اجحاف را بگیریم و مراجعین را نسبت به حقوق شان آگاه می کنیم تا بتوانند از

کشاورزان از وضع آب نگرانند و اعتراضاتشان دولت را هدف گرفته. از گوشه و کنار مملکت مسائل مختلفی مطرح می شوند که اشتراکات زیادی با یکدیگر دارند. آقای محمدعلی انجم شعاع عضو هیأت امنا در سفری که به دامغان داشته پای صحبت های آقای اکبری رئیس نظام صنفی استان سمنان و دبیر اجرایی صنف کشاورزی شهرستان دامغان نشسته است. در ادامه با نقطه نظرات ایشان آشنا می شوید.

در سطح استان سمنان حدود ۷۰۰ رشته قنات وجود داشته، اما الان حدود ۲۰۰ تا ۱۵۰ رشته باقی مانده است. در کل استان حدود ۴ هزار حلقه چاه و در دامغان ۴۰۰ حلقه چاه عمیق و ۳۰۰ تا ۷۰۰ حلقه چاه نیمه عمیق وجود دارد.

در مورد آب مشکلات زیادی وجود دارد و یکی از این موارد اجحافی است که آب منطقه ای در حق کشاورزان منطقه روا می دارد. این اجحاف عمدتاً شامل حال مالکانی است که به جای قنات خشکیده شان چاه حفر کرده اند. در گذشته این منطقه فقط از طریق قنات مشروب می شده، اما از زمانی که چاه به جای قنات حفر شده است، شرکت آب منطقه ای کارکرد این چاه ها را به طور سلیقه ای در پروانه ۳ هزار ساعت تعیین نموده است. با این کار محیط زیست در حال نابودی است، چون ۳ هزار ساعت معادل کارکرد ۵ ماه در سال است و با خاموشی چاه در ۷ ماه از سال، دام منطقه و محیط زیست با مشکل مواجه

حل بحران آب اراده ی قوی و پول می خواهد

امین اندیشه

عضو انجمن پسته ایران

های زیرزمینی هم شکل گیرد. اگر یک مدیریت قابل قبول داشته باشیم و همه ذینفعان در آن مشارکت کنند از آب موجود بهترین بهره وری صورت می گیرد. کسانی که نمی توانند بهره وری بالا داشته باشند آب را به کسانی که زمین خوب و درخت خوب دارند می فروشند و آنها نیز بهره وری را افزایش خواهند داد. در این حالت یک بازار و انتقال آب درون حوضه شکل می گیرد و دولت و وزارت نیرو باید یک حامی مالی و همکار باقی بماند و حدود و خطوط قرمز و کیفیت و کمیت آب را مشخص نموده و تنها نقش مدیریتی و نظارتی داشته باشد و نقش حفاظت را به گروداران و ذینفعان واگذار نماید. مردم هم باید مسئولیت بپذیرند، همانگونه که در تمام دنیا اینگونه است و اینگونه عمل می کنند.

اگر ما نقش وزارت نیرو را نگاه کنیم می بینیم که حتی در حوزه ساخت سدها چه مصیبتی ایجاد شده است؛ سد را می سازند برای اینکه جلوی سیل را بگیرند، اما آقایان این سازه های بتنی را در همه جا بنا کرده اند. رفتند بر روی حوضه های آبریز دریاچه ارومیه سد زده اند و دریاچه کوچک و کوچکتر شده، وسعت اراضی کشاورزی بیشتر شده، حالا کشاورز زحمتکش را مقصر قلمداد می کنند. کشاورز نیامده دریاچه را بخشکاند بلکه سیاست اشتباه دولت بوده که هنوز

که با کمک گرفتن از ابزارهایی از جمله پلاک نکردن خودروها و غیره این اتفاق می تواند رخ دهد. صنعت خودروسازی در ایران که همزمان با کره جنوبی شکل گرفته و حتی رئیس جمهور وقت کره جنوبی پس از بازدید از کارخانجات خودروسازی ایران در مصاحبه ای آرزو کرد که کره جنوبی هم روزی بتواند مانند ایران صاحب چنین کارخانجات پیشرفته خودروسازی شود. من از مدیران محترم صنایع خودروسازی ایران سوال می کنم، چرا امروز صنعت خودروسازی کره جنوبی اینقدر جلوتر و پیشرفته تر از ایران شده است؟ آیا آنها از قوه قهریه و پلاک نکردن خودروها استفاده کرده اند؟ آقای رئیس! چنین سیاستی در حفاظت از منابع آب راه به جایی نخواهد برد شاید تنها اتمام نابودی منابع آلمان قدری طولانی تر شود، اما این منابع حفظ نخواهد شد. اکنون اولین قدم این است که مسئولین و کارشناسان آب منطقه ای باید قبول تقصیر کنند و مسئولیت چنین فاجعه ای را که بخش عمده آن را خود سبب شده اند بپذیرند و از این راه اشتباه برگردند. قدم بعدی برای نجات آب های باقیمانده زیرزمینی، اجماع بین تمام ذینفعان آب است. این بزرگترین اولویت است؛ باید این کار شکل گیرد و ادامه یابد تا مدیریتی که هزاران سال در سر یک قنات یا یک صحرا داشتیم در حوضه آب

پیرو انتشار گفتگو با آقای علی احمدی پور رئیس سازمان مدیریت منابع آب رفسنجان در ماهنامه شماره ۱۲ انجمن پسته ایران، آقای امین اندیشه عضو این انجمن نقد و نقطه نظرانی بر این مطلب به دبیرخانه ارسال نموده که عیناً در ادامه ارائه شده است.

دشت رفسنجان از سال ۱۳۵۲ ممنوعه اعلام شده است، اما باز قانون این اجازه را می داده که دو نفر کارشناس آب منطقه ای اجازه دهند که چاه باز شود و تا همین اواخر این کار ادامه داشت تا جایی که تعداد چاه های رفسنجان به رقم حدود ۹۷۰ رسید. مجوز این چاه ها را چه کسی داده؟ اینکه مرتباً مسائل را گردن کشاورزان و زحمتکشان و چاه های بدون مجوز می اندازند، این طور نیست. باید توجه داشت که میزان برداشت از چاه های پروانه دار قابل قیاس با بی مجوز ها نیست.

ما هیچ کس را هنوز برای مدیریت منابع آب تربیت نکرده ایم و حتی رشته مدیریت منابع آب در کشور نداریم و این خیلی جالب است. مهندس آب تربیت شده است که آب های زیرزمینی را بشناسد در صورتی که مدیر آب باید مدیریت و امور اجتماعی بداند که چگونه مسائلش را با مردم حل کند؛ متأسفانه این ها تعلیم داده نشده اند. من امروز از دیدگاه سوال کننده و کشاورز نسل امروز از مدیران و کارشناسان آب منطقه ای سوال می کنم که پاسخ بدهند با چه دیدگاه و استدلالی چنین مجوزهایی دادید؟ چرا چنین چوب تاراج بر منابع آلمان زدید؟ شما حقوق می گرفتید که از منابع کشور حفاظت کنید، پس چه می کردید؟ سخت می توانیم این مدیران و کارشناسان را ببخشیم! متأسفانه مدیران جدید هم معتقدند برای مدیریت از ابزار قوه قهریه باید استفاده کرد که قطعاً این روش راه به جایی نخواهد برد. همان گونه که تا بحال نبرده است. یکی از مدیران آب منطقه ای در صحبت هایشان از فرماندهی ناجا نقل کرده اند که اگر تولید خودروهای بی کیفیت ادامه داشته باشد جلوی تولید آن را خواهیم گرفت. همه ی ما می دانیم

ایم به درون چاه پرتاب خواهیم شد؛ متأسفانه این راه که برای ما ترسیم شده است سرانجام خوبی نخواهد داشت و وزنه ی بدهکاری خود را به آیندگان بیشتر خواهید کرد.

به نظر بنده حقیر تنها راه برای نجات دشت رفسنجان و دیگر دشت های بحرانی کشور وجود یک اراده قوی و منابع عظیم مالی است که باید از طرف دولت ایجاد شود. قطعاً اگر چنین اراده ای قوی و منابع عظیم مالی در کنار حفاظت و نگهداری سفره ها و آبخوان ها توسط گروداران و ذی نفعان آب که نقش و مسئولیت شان را از دولت می گیرند قرار گیرد به یک تعادل نسبی خواهیم رسید و از این بحران خارج خواهیم شد. همانطور که در تمام دنیا چنین کرده اند و هر راه دیگری که برویم تنها به بیراهه رفته ایم.

البته شایسته نیست که تمام تقصیر و اتهام به وجود آمدن چنین وضعیتی را متوجه دولت و مدیریت منابع آب کنیم. یک سوال از آقایان پیشکسوت تولید کننده بزرگ پسته دارم که امروز صدایشان زیاد شنیده می شود. چرا تا دیروز که چاه هایتان پر آب، درختانتان شاداب و پر محصول بود هیچ نگرانی خود را از برداشت های بی رویه آب ابراز نمی کردید؟ هیچ ساز ناکوکی نمی زدید؟ هیچ هشدار می دادید؟ با مدیران رده بالای وزارت نیرو صحبت نمی کردید و حتی گزارشات بیلان منفی آب را در سال ۱۳۵۳ مطالعه نمی کردید؟ حتی برای برداشت بیشتر از منابع آب از کشاورزان خرد جلوتر و مقدم تر هم بودید و خود را برای برداشت بیشتر در یک رقابت می دیدید. آن روز که پروانه ۳۵ لیتر بر ثانیه داشتید و ۵۰ لیتر برداشت می کردید و سطح اراضی خود را افزایش می دادید هیچ نگران امروز نبودید؟! آیا اگر هنوز هم چاه هایتان پر آب بود باز هم نگران بودید؟ شما هم باید قبول تقصیر کنید، باید بپذیرید که در بوجود آمدن چنین وضعیتی بی تقصیر نبوده اید؛ اما اکنون خوشحالم که صدای خود را بلند کرده اید و نگرانی خود را ابراز می دارید. هشدار می دهید هر چند که کمی دیر شده است. امیدوارم که گوش شنوایی باشد.

با مسئولین رده بالای خود صحبت کرده اید که چگونه دولت و وزارت نیرو می تواند این مسئله را مدیریت کند؟ یا اینکه فقط قدرت روبرو شدن با تولیدکننده زحمتکش پسته را دارید که آب را از عمق ۲۰۰ متری بیرون می آورد و چوب کاهش لیتراژ پروانه را بر سرش می کوبید.

آقایان در آب منطقه ای می گویند که ما باید آب را به صنعت بدهیم، باز در جایی دیگر گفته اند ما به درآمد و سود کاری نداریم به میزان مصرف آب کار داریم. این سوال پیش می آید که فکر نمی کنید باز این نهضت راه بیافتد برای مصرف آب در صنعت در این بخش خشک و کم آب کشور، صنعتی که با حذف یارانه های دولتی هیچ قدرت رقابت و تعامل با صنعت دنیا را ندارد. همانطور که اوایل دهه ۵۰-۶۰ این نهضت راه افتاد برای توسعه کشاورزی خودکفایی و اشتغال آقایان هم بسیار تشویق می کرد و صاحب نظران و کارشناسان خبره هم جسارت مخالفت از بیم مکدر شدن خاطر آقایان را نداشتند، تحلیل ها و گزارش ها و بیلان منفی آب که قبلاً کار و تهیه شده بودند تنها خاک می خورند، آیا احداث صنعت آب بری مانند پتروشیمی در منطقه ای خشک مانند کرمان کار درستی است؟ انگار هنوز از درون چاله بیرون نیامده

هم ادامه دارد، در ارومیه به نوعی و در کرمان به نوعی دیگر این اتفاقات رخ داده اند.

مدیریت آب منطقه ای رفسنجان در سخنان خود فرمودند که باید سهم همه پروانه ها کم شود.

من از ایشان سوال می کنم آن اراضی و باغاتی که طی چند سال اخیر خشک شده اند و دارند به بیابان لم یزرع تبدیل می شوند و عملکردی در حد صفر دارند، اما باز هم کشاورزان دارند آب با ارزش را داخل این اراضی می برند و آبیاری می کنند که هیچ بازده و ثمره ای برایشان ندارد. وقتی که از آنها سوال می کنیم چرا دیگر این زمین ها را آبیاری می کنید این کشاورزان بیچاره می گویند که آب را چکارش کنیم؟ سوالم از مدیریت آب منطقه ای رفسنجان این است که چرا برای این آب که رقم بسیار زیادی است چاره ای نمی اندیشید؟ از شما می خواهم کمی تأمل کنید.

آن اراضی که قبل از آنکه سفره های آبی شان تخلیه و چاه هایشان بی آب شود، عمر درختانشان به دلایل زیاد به پایان رسیده و خشک شده اند و سر از کوره های ذغال سوزی رو آورده اند؛ آیا هیچ وقت برای نگهداری و ذخیره منابع آب آنها فکر کرده اید؟ هیچ گاه

مکاتبه با مدیرکل دفتر تنظیم مقررات بازار آب و برق:

بازار، کشف قیمت واقعی آب را منجر می شود

عمومی مطرح باشد دولت می تواند از حق حاکمیتی خویش استفاده نموده و یا یک کالا را در محدوده ای معین از بازار خارج نماید.

هم اکنون خرید و فروش آب بین بهره برداران کشاورزی شریک در یک حلقه چاه انجام می شود، معاملات بازار مورد نظر شما با معاملات فعلی چه تفاوتی دارد؟

ماهیتاً تفاوتی ندارد. هر چند با تبدیل بازار غیر رسمی به رسمی، به دلیل رسمی شدن و گسترده شدن، بازار به رقابت کامل نزدیک شده و قیمت ها کاراتر و تخصیص بهینه تر می شود. **دستورالعمل اجرایی ماده ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه، خرید و فروش آب چاه کشاورزی را برای مصارف شرب صنعت و خدمات و فضای سبز شهری را اجازه داده و در مورد خرید و فروش چاه کشاورزی برای مصارف کشاورزی سکوت کرده است. اما در حال حاضر وزارت نیرو اجازه لوله گذاری و مبادلات آب بین دو حلقه چاه را اجازه نمی دهد. الف- چرا وزارت نیرو از انتقال آب بین دو حلقه چاه و بردن آب به زمین ها با بهره وری بالا جلوگیری می کند؟ ب- چرا وزارت نیرو از خرید و فروش آب کشاورزی بین کشاورزان جلوگیری می کند؟ ج- آیا این رویه ادامه خواهد یافت؟ در صورت پاسخ مثبت، در این شرایط بازار آب چه کارکردی خواهد داشت؟** اجازه انتقال آب بدون تشکیل بازار و بدون صدور اسناد (پروانه بهره برداری) آب که در آن تعهدات طرفین ذکر شده است به منزله اجازه برداشت بیشتر بوده و احتمالاً باعث وخیم تر شدن اوضاع نامساعد منابع زیرزمینی می گردید لذا تشکیل بازار و صدور سند (پروانه بهره برداری) آب در کنار نهاد تنظیم گر بخشی و نهاد نظارتی موثر مبادلات مذکور را تسهیل کرده و کارایی بیشتری را محقق می کند.

شکست های فوق پررنگ می کند. وجود انحصار طبیعی در آب موجب تخصیص غیر بهینه و قیمت های ناکارا می گردد، لذا ورود دولت برای نظارت بر عملکرد این بازار و هدایت آن به سمت تولید بهینه بوسیله تنظیم و تدوین مقررات الزامی است.

آیا اجرای بازار مد نظر شما پیش نیازهایی می خواهد؟ آنها چه هستند؟

شاید بتوان گفت یکی از مهمترین پیش شرط ها برای بازار آب، ایجاد و اجرای مکانیزم های مناسب معاملاتی است که برای همه کاربران آب به طور یکسان ارائه شده باشد. تصریح قانونی حقوق مالکانه آب، اجرایی بودن قوانین آب و نظارت پذیری حقوق آب، برقراری سیستم ثبت حقوق آب و برداشت ها، تقویت و بهسازی زیر بناها، امکان ورود بدون قید و شرط کلیه فروشندگان و خریداران بالقوه به بازار، تشکیل نهادهای نظارت و داوری، تدوین و تنظیم مقررات برای تعدیل قدرت بازار و ترمیم زمینه های شکست و... از جمله عواملی هستند که از بنیان ها و الزامات تحقق بازار مطلوب آب می باشند.

در بسیاری از دشت های کشور برداشت ها به دلیل صدور پروانه های بی رویه، بسیار بیشتر از میزان آب تجدید پذیر و قابل برنامه ریزی دشت است، بازار آب در این گونه دشت ها چگونه اجرا می شود؟

مکانیسم بازار اگر با حقوق مالکانه از یک سو و نهاد های نظارتی- قضایی قدرتمند از سوی دیگر عین شود، در بلندمدت به پایداری حوضه های آبریز کمک خواهد کرد. چرا که از یک سو بهره بردار عقلایی، منافع بلند مدت خود را بیشینه می کند؛ بنابراین به برداشت بی رویه دست نخواهد زد و از دیگر سو مکانیسم تخصیص با توجه به اصول کمیابی و قیمت، در ابعاد کلان موجب تعادل بخشی به کالای آب می شود.

البته واضح است که هر جا بیم زیانی

پس از برگزاری «میزگرد ایده ی بازار آب» در تاریخ ۲۷ بهمن ۱۳۹۵، جهت دریافتن پاسخ تعدادی از سوالات در زمینه بازار آب با آقای علی اصغر اسماعیل نیا، دکتوری اقتصاد و مدیرکل دفتر سرمایه گذاری و تنظیم مقررات بازار آب و برق ارتباط برقرار کردیم. ایشان سوالات را به صورت مکتوب پاسخ دادند که در ادامه می خوانید.

آقای دکتر! تعریف شما از بازار آب چیست؟ با ایجاد این بازار به دنبال تحقق چه اهدافی هستید؟ بازار به طور کلی مکان یا موقعیتی است که در آن خریداران و فروشندگان کالا یا خدمتی را خرید و فروش می کنند، بر همین اساس می توان گفت فرآیندی که در آن بتوان آب یا مجوز برداشت آب را به صورت قانونی مبادله نمود، بازار آب می گویند. به نظر می رسد ایجاد چنین بازاری منجر به تحقق اهدافی چون کشف قیمت واقعی و تقویت ارزش اقتصادی آب، تخصیص بهینه آب، کمک به پایداری حوضه های آبریز در بلند مدت، کاهش تلفات و افزایش کارایی در صنایع مرتبط با آب و ... گردد.

آیا بازار آب می تواند در وضع موجود منابع آبی کشور بهبودی ایجاد کند؟ چگونه؟ از آنجا که بازار به کشف قیمت واقعی آب منجر می شود و مکانیسم تخصیص بهینه را فعال می کند، قطعاً با صرفه جویی بیشتر و افزایش بهره وری همراه خواهد بود.

نقش دولت در ایجاد بازار آب و پس از آن چیست؟

به دلایل زیادی بازار آب به تنهایی ناکاراست و نمی تواند به لحاظ نوع و ماهیت کالایی آب، در رفع تمام مسائل راهگشا باشد. مسائلی همچون پیامدهای خارجی، سیال بودن آب، حیاتی بودن آن در حفظ بوم نظام و پایداری حوضه آبریز، نابرابری اطلاعاتی، مشخص نبودن حقوق مالکیت مبادله کنندگان، وجود هزینه مبادله، قدرت بازار و خصوصاً انحصار طبیعی، نقش دولت را در سامان دادن به

وزارت نیرو خلاف نکرده

بخش های غیر دولتی به منظور سرمایه گذاری در بخش آب و جلب مشارکت آنها در مدیریت و بهره برداری تأسیسات آب، حفظ و نگهداری سرمایه گذاری های انجام شده و واگذاری فعالیت های تصدی گری دولت در زمینه تأمین، انتقال و توزیع آب به بهره برداران و ایجاد زمینه برای انجام وظایف حاکمیتی و بهبود مدیریت حفاظت کمی و کیفی منابع آب است.

با این اهداف پیشنهاد کردیم که بازارهای محلی آب ایجاد شود. دستاوردهای مورد انتظار ما افزایش بازده اقتصادی آب به عنوان یک نهاده ی کمیاب، بویژه در تولید محصولات کشاورزی، اتخاذ تدابیر توسط مصرف کنندگان برای کاهش مصرف آب در هر واحد تولیدی، کاهش فعالیت های غیرکارآمد که در آنها بازدهی اقتصادی آب نازل است و افزایش فعالیت های دارای بازده اقتصادی است. در حال حاضر یکی با حبابه خود پسته و زعفران می کارد و دیگری با همین آب محصول بی ارزشی تولید می کند و توجه اقتصادی آب برایش مهم نیست. در بازار آب امکان رقابت های متغیر سرمایه گذاری شامل سود، بازده، تأمین مالی در بازارهای مالی را در بخش آب مانند سایر بخش های اقتصادی فراهم می نماید. یعنی چنانچه رقابت ایجاد کنیم، آب در جاهایی استفاده می شود که سود بیشتری داشته باشد و متعاقباً کسی که از آب برداشت شده سودی به دست نمی آورد، آن را به صنعت واگذار می کند که به ازای هر متر مکعب آب درآمد بیشتری دارد.

دستآورد دیگر بازار آب کاهش هزینه های تولید آب توسط عرضه کنندگان برای حداکثر کردن منافع و در نهایت تسریع در برنامه های تحویل حجمی آب، صدور سند آب و ایجاد تشکلهای و بهنگام سازی سند ملی آب به عنوان بسترهای اصلی تشکیل بازار آب است.

آب آنچه که می فرمایید بر روی کاغذ است و به مرحله ی عملیاتی نرسیده است؟

برای اینکه این طرح ها به مرحله ی عملیاتی برسد اولین کاری که باید اتفاق افتد انجام مطالعات ایجاد بازار آب است بازار آب پیچیده تر از آن چیزی است که

پروژه مطرح و تصویب گردید که ۱۱ پروژه مربوط به وزارت نیرو، ۳ پروژه مربوط به وزارت جهاد کشاورزی و یک پروژه مربوط به سازمان زمین شناسی بود. یکی از این پروژه ها تحت عنوان راه اندازی بازارهای محلی آب در کشور است که ایجاد ۱۲۰۰ بازار محلی آب را شامل می شود و پروژه های دیگری با نامهای ایجاد گروه های گشت و بازرسی، نصب کنتور هوشمند و موارد دیگر بوجود آمده اند. علت ایجاد هم زمان ۱۲۰۰ تشکل آب بران و بازار آب به دلیل وجود حدود ۱۲۰۰ دشت است و فرض بر این بوده است که (در کشور حدود ۶۰۹ محدوده ی مطالعاتی و داخل آن ۱۲۰۰ دشت وجود دارد) در هر دشت حداقل یک تشکل ایجاد کنیم و داخل آن تشکل بازار آب را راه اندازی نماییم.

هدف از ایجاد بازار آب افزایش بهره وری، تعیین آب به عنوان یک کالای اقتصادی، کنترل و جلوگیری از مصرف بی رویه و اضافه برداشت آب خصوصاً در بخش کشاورزی و برداشت آب به میزان قابل برنامه ریزی، برقراری تعادل در نظام قیمت گذاری و عرضه و تقاضای آب، جلب مشارکت

در ویژه نامه نوروز ۱۳۹۶ انجمن پسته ایران، گزارش «میزگرد بررسی ایده ی بازار آب» و نظرات شرکت کنندگان ارائه شد. در ادامه ی پرونده آب گفتگوی تلفنی با آقای مهندس جواد میبیدی مدیرکل دفتر نظام های حفاظت و بهره برداری آب و آبفای وزارت نیرو ترتیب دادیم و نظرات ایشان را در مورد بازار آب جویا شدیم. وی کارشناس منابع آب و فوق لیسانس مدیریت اجرایی با گرایش استراتژیک است و پیش از این مدیرکل امور آب استان خراسان و مدیرکل دفاتر حفاظت و بهره برداری منابع آب زیر زمینی و مهندسی رودخانه و سواحل شرکت مدیریت منابع آب ایران را عهده دار بوده است.

آقای مهندس! اخیراً برای بهبود بحران آب در کشور راه حلی به نام «بازار آب» مطرح شده است. بطور کلی نظر شما در این مورد چیست؟

بازار آب به تنهایی راهکار مناسبی برای رفع بحران منابع آب زیرزمینی نیست. لذا در سال ۱۳۹۳ طرحی با عنوان طرح احیا و تعادل بخشی دشت های کشور به وزارت نیرو ارائه شد. در این راستا حدود ۱۵

است یعنی اگر کسی چاه غیر مجاز حفر می کند متوجه می شود که به ضرر همه است. الان که هنوز این تشکل ها ایجاد نشده هر کس می تواند بگوید که اگر من این آب را برداشت نکنم دیگری برداشت می کند. باید تشکل ایجاد شود و وزارت نیرو در قالب تفاهم نامه های مشترک، دشت را به تشکل ها واگذار می کند و اگر کسی برداشت غیر مجاز داشته باشد به جای اینکه ما برویم و شکایت کنیم، سایر مالکین شکایت می کنند. فرق این است که وقتی ما شکایت می کنیم مراجع سیاسی جلوی ما را می گیرند ولی اگر بهره برداران وارد عمل شوند دیگر هیچ فشاری وجود نخواهد داشت و وزارت نیرو هم آنها را حمایت می کند. از آنجایی که این کار بر عهده ی مردم است حفاظت از منابع آب هم به مردم واگذار می شود و از ما بهتر عمل می کنند. آنجا دیگر اگر چاهی برای کشاورز ارزش افزوده ای نداشته باشد آن را به

آب ۵- تشکیل مرکز مدیریت و هماهنگی بازار آب.

بخش دوم اجرای پایلوت است که شامل: ۱- تکمیل مطالعه پایلوت به منظور بررسی امکان شکل گیری و تشکیل بازار آب سطحی و زیرزمینی ۲- فراهم کردن زمینه تجمیع و تشکیل بازار آب ۳- تشکیل و هدایت بازار آب و در نهایت پایش یا ارزیابی بازار و مستندسازی نتایج حاصل از اجرا. هر کدام از این موارد گزینه های جداگانه ای دارد.

افزافه برداشت به چه دلیل ایجاد شده؟ آیا نظارت بر آنها نبوده است؟ بازار آب چگونه می تواند مانع از اضافه برداشت شود؟

تشکل های آب بران و بازار آب لازم و ملزوم یکدیگرند. کل افرادی که در یک دشت چاه مجاز دارند باید در قالب یک تعاونی یا تشکل آب بران یا نظام صنفی با هم تشکلی ایجاد نمایند. قبل از ایجاد بازار آب باید افراد بدانند این آب متعلق به آنها

فکر می کردیم.

تصورمان این است که اگر درست عمل نکنیم ممکن است همین وضعیت موجود را هم بدتر کنیم. در بحث چشمه ها و قنوت و آب های سطحی مشکلی نداریم. مشکل اصلی در خصوص آب های زیرزمینی و چاه ها است که هنوز به یک نتیجه ی کلی نرسیده ایم و به همین دلیل احساس شد که به طور ناگهانی و بدون مطالعات کافی نمی توان در کل دشت ها بازار آب را راه انداخت. هم اکنون تنها کاری که انجام شده این است که مطالعه و عملیات در سه منطقه پایلوت را شروع کرده ایم. این طرح های مطالعاتی در حوزه شرکت آب منطقه ای البرز، قزوین و اصفهان برنامه ریزی شده و در حال انجام است. در سال ۱۳۹۵ شرکت آب منطقه ای تهران، آذربایجان شرقی و اردبیل، قزوین و هرمزگان نیز به عنوان منطقه ی پایلوت در بازار آب انتخاب شدند. الان در سه استان کار شده و مقداری پیشرفت فیزیکی داشته است. بطور مثال در آب منطقه ای اصفهان طرحی با عنوان مطالعه و بررسی امکان پذیری و نحوه ی استقرار بازار آب در محدوده ی مطالعاتی در حال اجرا است. مشاور این قرارداد پژوهشکده ی آب و فاضلاب دانشگاه صنعتی اصفهان است که قرارداد با آنها از تاریخ ۲۵ فروردین ۹۵ به مدت ۱۶ ماه شروع شده و تاکنون ۴۴ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. در استان البرز دشت هشتگرد مدنظر بوده است. برای مطالعه و راه اندازی بازار آب در استان البرز با پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران قرارداد بسته شده و ۱۲ درصد پیشرفت داشته است. در قزوین تحت عنوان انجام مطالعات و عملیاتی کردن بازار آب، مهندسین مشاور تحقیقات خاک مهاراب، این کار را انجام می دهند و ۲۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.

پیشرفت فیزیکی در طرح مطالعاتی به چه معنا است؟

این پیشرفت براساس شرح خدمات تعریف شده است. شرح خدمات بسیار مفصل است و بطور کلی شامل دو بخش می شود: یک بخش شامل مطالعات و انجام نهادسازی مرکزی است که شامل: ۱- تکمیل مطالعه و تدبیر ساز و کار لازم برای تشکیل بازار محلی و منطقه ای آب ۲- تکمیل سند آب ۳- تشکیل ستاد مرکزی سیاست گذاری ۴- بررسی و تشکیل نهاد توسعه بازارهای محلی

تشخیص خودشان به یک صنعت می دهند که سود بالایی دارد و ارزش افزوده و بهره وری و راندمان آب بالا می رود.

دنیای می دانیم که در دشت های ممنوعه پروانه های بی حد و حصری داده شده و چاه هایی که نمی بایست مجاز شوند، مجاز شدند؛ بنابراین به سادگی نمی توان این طور گفت که همه بیابند و راجع به چاه ها تصمیم بگیرند. در خصوص مالکانی که قبل از ممنوعه شدن دشت چاه داشتند یا مالک قنات بوده اند و بجای مادر چاه، اقدام به حفر چاه نموده اند چه تصمیمی گرفته می شود؟

از نظر قانون به هر دلیلی که هر شخصی پروانه گرفت ما دیگر به این راحتی نمی توانیم پروانه اش را باطل کنیم مگر اینکه تخلف کند؛ ولی اگر به درست یا غلط به آن پروانه دادیم و آن پروانه بیش از چند سال کار کرده باشد آن چاه خود جزء چاه های مجاز محسوب می شود مگر اینکه پروانه نداشته باشد یا اضافه برداشت داشته باشد که باید با آن برخورد شود.

دنیای شما فرمودید برای اینکه یک بازار شکل گیرد و مردم بخواهند عهده دار اداره ی آن بازار شوند باید میزان برداشت از منابع آب را جهت پایداری به سطح آب تجدیدپذیر (آب قابل برنامه ریزی) برسانیم.

بله، بطور مثال دشت رفسنجان مقدار بارندگی مشخصی دارد و میزان تبخیر و جاری شدن آب در رودخانه ها نیز مشخص است. آن میزان آبی که در سال به آبخوان دشت رفسنجان وارد می شود آب تجدید پذیر است. در دنیا می گویند که از آب تجدید پذیر به میزان ۵۰ تا ۶۰ درصد بیشتر نمی توانید استفاده کنید. هدف ما این است که در مرحله ی اول فعلاً ۷۵ درصد آب تجدید پذیر را استفاده نمائیم که آنرا آب قابل برنامه ریزی می نامیم.

دنیای بعضی از دشت ها با یکدیگر تبادل هیدرولیکی دارند. در صورت راه اندازی بازار آب محلی، تعارضی که ایجاد می شود این است که بازار محلی یک دشت در بالا دست جدا از دشت پایین دست است که می تواند برای منافع مالکان در پایین دست مضر باشد. این مورد را چگونه رفع می کنید؟

ما ۶۰۹ محدوده ی مطالعاتی داریم که تماماً حوضه های متفاوتی دارند و داخل این ها هم دو یا چند دشت وجود دارد. این دشت ها باید طوری برنامه ریزی شوند که در قالب کل محدوده ی مطالعاتی باشند. یعنی بتوانیم این ارتباط را بین چند بازار ایجاد کنیم و دشت هایی که با هم ارتباط دارند باید با یکدیگر هماهنگ شوند. از نظر کنترل، وزارت نیرو، تعیین می کند که آب برنامه ریزی شده در هر دشت چقدر باید باشد.

دنیای نقش دولت واضحاً در پایه گذاری بازار رسمی آب و بعد از آن چیست؟

در حال حاضر یک شرکت مشاور مادر در نظر گرفته شده است که ساختار بازار آب را کاملاً طراحی کند و هنوز خودمان به یک جمع بندی نرسیده ایم که دقیقاً دولت می خواهد چه نقشی داشته باشد. وقتی این پایلوت ایجاد شد و شروع به کار کرد ساختار آن مشخص می شود. فعلاً بازار آب محلی داریم که هر کدام مستقل اند و در حال مطالعه بر روی این موضوع هستیم.

دنیای شرکت مشاور مادر چه کسی است؟ مقرر این شرکت کجاست؟

کارفرما و پی گیری ایجاد بازار آب در کشور توسط شرکت مدیریت منابع آب ایران است انجام می شود.

دنیای چه ارگان هایی مسئول تعریف، اصلاح، حذف و یا تغییر قوانین و سیاست ها هستند و به سیستم دعاوی حقوقی چه ارگانی قرار است رسیدگی کند؟

کار مشاور این است که ببیند آیا ما با قانون توزیع عادلانه آب، می توانیم این بازارها را راه اندازی کنیم. ممکن است ما نتوانیم این بازار را راه بیندازیم. چون طبق مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب که فعلاً به آن استناد می کنیم، برای ایجاد بازار آب مشکلاتی وجود دارد و نمی توان آب را خارج از زمین یا اراضی آبخور اولیه انتقال داد، بنابراین مشاور باید برای حل این مشکل راهکاری پیدا کند.

دنیای شما مطرح کردید که به واسطه ی بازار آب می توان خرید و فروش انجام داد و ارزش اقتصادی آن را مشخص کرد. در شرایطی که در مملکت هم قدرت رانت وجود دارد و هم یارانه های دولتی که به صنایع و گروه های خاص تعلق می گیرد، یک رقابت پذیری تصنعی موجود

است. آیا بازار رسمی آب انحصار را تشدید نمی کند؟

در حال حاضر آب زیرزمینی بین افراد حقیقی و حقوقی تقسیم شده و متأسفانه عادلانه هم نبوده است. مهم این است که از آب خوب استفاده کنیم. به دنبال این هستیم که هم از منابع آب حفاظت شود و همزمان بهره وری آب افزایش یابد. در حال حاضر در ایران به ازای یک متر مکعب ۸۰۰ تا ۹۰۰ گرم محصول کشاورزی تولید می شود در شرایطی که در دنیا این مقدار ۳ کیلوگرم به ازاء هر مترمکعب است.

دنیای تخلفاتی از جمله صدور پروانه برداشت از آب در دشت ممنوعه وجود داشته و اضافه برداشت صورت گرفته و چاه های غیر مجازی هنوز در حال فعالیت اند. تخلفات اینچنینی متوجه دولت است یا مردم؟

آن چاه هایی که وزارت نیرو در دشتهای ممنوعه مجوز داده دو حالت داشته است، یا برای آب شرب بوده یا برای صنعت است. به کشاورزان هم به دلیل خشک شدن قنات شان مجوز حفر چاه دادند. حتی یک نمونه نمی توانید پیدا کنید که آب منطقه ای های سراسر کشور در دشت ممنوعه چاهی برای فعالیت کشاورزی داده باشند. در گذشته هیچ عزم ملی نه در وزارت نیرو و نه در سایر ارگانها برای انسداد چاه های غیر مجاز وجود نداشت. الان کارد به استخوان رسیده و همه فهمیده اند که آب شرب هم ممکن است در آینده با مشکل مواجه شود. مثلاً تا الان توانستیم بیش از ۲۰ هزار چاه غیر مجاز را ببندیم و نزدیک به ۶۰ هزار کنتور نصب کردیم. خودمان از عملکردمان راضی نیستیم. خوشبختانه شرایط حمایت از این کار نسبت به چند سال پیش بهتر شده است. برنامه وزارت نیرو در برنامه ششم این است که کل اضافه برداشت از چاه های مجاز با نصب کنتور کنترل کند و چاه های غیر مجاز را مسدود نماید.

دنیای طبق اطلاعاتی که از مدیریت منابع آب رفسنجان بدست آمده، حول و حوش ۹۷۰ چاه دایر در منطقه رفسنجان داریم در صورتی که تعداد قنات های دشت رفسنجان حدود ۱۰۰ رشته بوده!

مواردی که عرض شد در زمان ممنوعیت دشت بوده است. در زمان دشت آزاد بودن دشت مجوزهای زیادی برای مصارف کشاورزی داده شده است قبول دارم در

همان زمان هم بیش از اندازه مجوز صادر شده است! بعد از سال ۵۳ در دشت رفسنجان اگر آب منطقه ای کرمان مجوز چاه کشاورزی داده باشد خلاف عمل کرده است. از سال ۸۴ وزارت نیرو در دشتهای ممنوعه حداکثر ۲۵ متر مکعب در شبانه روز یا نیم لیتر در ثانیه مجوز داده و آن هم برای گلخانه و صنعت بوده است.

شما نکتہ ای فرمودید که شکل آب بران تشکیل شود و آنها اجماع کنند. در دشتی مثل دشت رفسنجان شاید حول و حوش ۸۰ هزار بهره بردار وجود دارد. این افراد چطور می توانند به اجماع برسند؟

کشاورزان در عمل به بحران آب زیرزمینی پی برده اند. چون هر سال با کم شدن آب چاه خود مواجه اند و باید هزینه کنند تا به آب بیشتری برسند. با کف شکنی و جابجایی های زیاد و کاهش کیفیت آب، کشاورزان را به این جمع بندی می رساند که باید کاری انجام دهند و هیچ راهی وجود ندارد جزء اینکه با همکاری هم برداشت آب را کاهش دهید.

فرمودید ما در کل کشور ۶۰۹ محدوده ی مطالعاتی داریم و برنامه وزارت نیرو این است که در این محدوده بازارهای آب محلی ایجاد کند. شما خوشبینانه چه زمانی را برای ایجاد این بازارها متصور هستید؟

تلاش مشاور ما این است که بتواند در سال ۹۶ این کار را در حداقل ۴ دشت به اتمام برساند تا در هر استانی تا آخر برنامه ششم بتوانیم چند بازار آب را به عنوان الگو ایجاد کنیم و کاری کنیم که بازار آب در جهت حفاظت و بهره روی موفق باشد، آن موقع است که خود کشاورز اعلام آمادگی خواهد کرد. البته انجام این مورد به شرطی است که بازارهای آب که در دشتهای پایلوت ایجاد می شوند موفق بوده و کشاورزان راضی باشند.

نقش وزارت نیرو در مورد نصب کنتورهای حجمی چیست؟

شما هر پروانه چاهی را که ملاحظه کنید هم دبی لحظه ای هم ساعات کارکرد و هم حجم سالیانه ی آن مشخص است. اغلب این چاه ها یا دبی اضافه تری برداشت می کند یا ساعت کارکرد آنها بالا است. این کنتورها که نصب می شوند برای این افراد مانند کارت سوخت است و میزان حجم آب و مصرف آن را مشخص می کند. به محض این که مصرف

کمتر برداشت شود. با نصب کنتور بر این چاه ها اجازه داده نمی شود که اضافه برداشتی صورت گیرد و چاه غیر مجاز را هم می بندند. وقتی این کار را کردند چنانچه مجموع حجم آبی که از انسداد چاههای غیرمجاز و نصب کنتور برای چاههای مجاز بدست آمد بیشتر و یا مساوی ۲۰۰ میلیون مترمکعب بود دیگر نیازی به کاهش پروانه های مجاز موجود نیست ولی اگر علی رغم انسداد چاههای غیرمجاز و نصب کنتور بر روی چاههای مجاز میزان آب صرفه جویی کمتر از ۲۰۰ میلیون متر مکعب بود لازم است مقداری از حجم آب مندرج در پروانه چاههای مجاز کسر گردد.

مجاز مطابق پروانه پایان یافت سیستم آب را قطع می کند و هدف این است که مالک بیش از پروانه اش مصرف نکند.

چاه های زیادی آبدهی گذشته را ندارند و بالاجبار کمتر از پروانه برداشت می کنند و ممکن است با کاهش عدد پروانه توسط آب منطقه ای میزان برداشت مجاز آنها بیش از برداشت فعلی شود!

بطور مثال اگر در دشتی حدود ۵۰۰ میلیون متر مکعب در منابع آب زیرزمینی در حال حاضر برداشت می شود. مجوز برداشت آب قابل برنامه ریزی که تعیین شده حدود ۳۰۰ میلیون متر مکعب باشد. باید ۲۰۰ میلیون

شرکت صنایع ممتازان Momtazan Ind. Co.

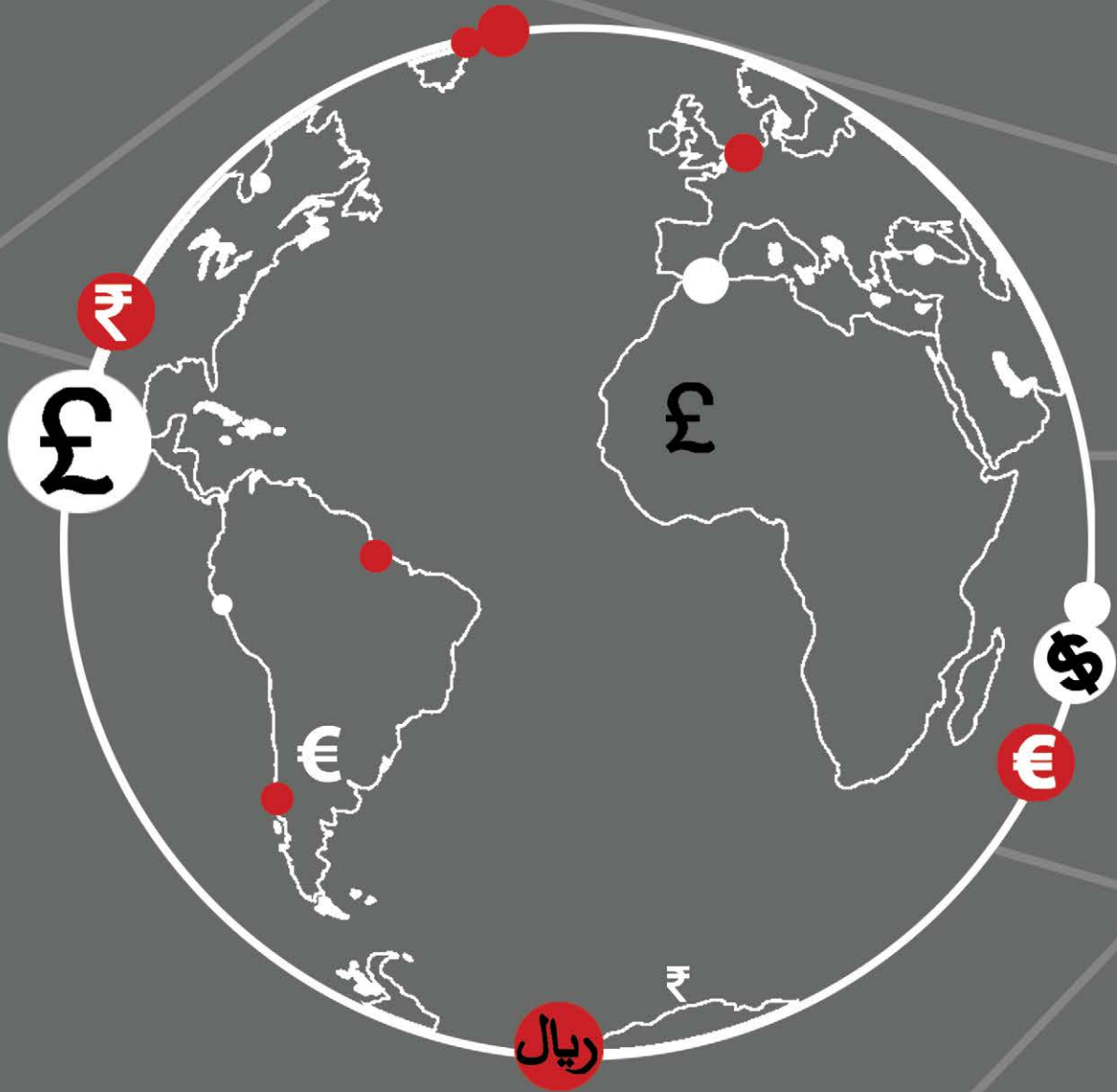
شرکت صنایع ممتازان کرمان اولین ابداع کننده سیستم پیوسته فرآوری محصول پسته به روش تمام اتوماتیک و کاملاً بهداشتی با بیش از ۲۸ سال سابقه و تجربه ترمینال های فرآوری زیر را عرضه می نماید.

- ترمینال های پوست گیری، پاک سازی و جداسازی
- ترمینال های خشک کن پیوسته پسته
- ترمینال های برشته کن پسته
- ترمینال های خندان کن پسته (MO)
- ترمینال های مغز کن پسته

تلفن: ۰۳۴) ۳۲۷۵۲۵۰۰ فاکس: ۰۳۴) ۳۲۷۵۲۵۰۷
تلفن: ۰۲۱) ۸۸۶۱۱۸۷۰ فاکس: ۰۲۱) ۸۸۶۱۱۸۶۹

آدرس کارخانه: کرمان، کیلومتر پنج جاده زنگی آباد
دفتر تهران: بزرگراه همت، خیابان شیراز جنوبی،
نبش خیابان شهید علیخانی پلاک ۱۲

KHANDAN

Exchange

صرافی خندان

کلیه خدمات ارزی با سرعت، دقت و قیمت ایده آل انجام می پذیرد.

All the foreign Exchange services our presented
at High speed, Accuracy and Reasonable price

شیراز، میدان امام حسین

۰۷۱-۳۲۱۰۵۰۵ ☎ ۰۹۱۲۶۹۴۱۷۵۷

طرح شراکتی امین پدیدار

با بیش از ۱۰ سال سابقه اجرا

راه حل مدیریت نوسانات قیمت پسته

باهداف

بالا بردن سرعت فرآوری
جلوگیری از ضرر و زیان اقتصادی باغداران و صادر کنندگان
اطمینان از فروش پسته و دریافت وجه آن
کاهش اضطراب ناشی از نوسانات بازار
افزایش امنیت نگهداری محصول

از شما دعوت می شود به ۲۵۰ باغداری پیوندید که هم اکنون در این طرح مشارکت دارند

رفسنجان، خیابان مطهری، نبش مطهری ۵۲

همراه: ۰۹۱۳ ۱۹۱۲۱۲۱

فکس: ۰۳۴ ۳۴۳۲۲۲۸۶

تلفن: ۰۳۴ ۳۴۳۲۰۵۶۰

website: www.aplgp.com

email: a.alizadeh@aplgp.com

بازرگانه ابطحی و همکاران

-۹۱۳۳۹۱۳۱۴۵
-۹۱۳۳۹۲۳۱۲۵
-۹۱۳۳۹۱۲۵۹۸

سید محمود ابطحی
محمد رضا رنجبر
محمد رضا رجبی

خرید پسته

اصول کار ما :

دقت در قیمت گذاری

خرید به قیمت روز بازار

پرداخت در راس وعده

جلسه بررسی راه های افزایش تولید پسته (بهره وری)

عصر های سه شنبه در دفتر ما برگزار می شود

رفسنجان : اول جاده داوران (بلوار زائر) - نرسیده به میدان امام رضا

تلفن : ۰۳۴-۳۴۲۵۳۱۴۵ فکس : ۰۳۴-۳۴۲۶۳۱۴۵

www.abtahipistachio abtahipistachio@yahoo.com